Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 226

Ljubljana, sobota 24. septembra 1927

Cena 3 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180/ Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 23. septembra.

Pred Svetom Društva narodov se je odločal te dni važen mednarodni spor, ki se tiče direktno samo Rumunije in Madžarske, indirektno, po pravni analogiji pa se njegova rešitev tiče tudi Češkoslovaške in prav tako naposled tudi naše kraljevine.

Madžari so zahtevali intervencijo Društva narodov v korist onih madžarskih veleposestnikov optantov, ki so radi agrarne reforme v Rumuniji izgubili svoja posestva. Svoje teze so zahtevali s skrajno trmoglavostjo in so s pomočjo svoje dobro organizirane propagande v inozemstvu skušali pridobiti zase javno mnenje in v poštev prihajajoče mednarodno-pravne strokovnjake. Deloma se jim je celo posrečilo, pridobiti za svoje naziranje nekaj avtoritet, kar priča znova, kako spretno manevrira madžarska diplomacija, ki ima še iz avstro-ogrskih časov dobre zveze in močno tradicijo.

Toda prav tako kakor Madžari so bili nepopustljivi tudi Rumuni ter so dosledno zavračali madžarske zahteve po odškodnini. Madžarski delegati so tedaj zahtevali, naj Svet Društva narodov spor prepusti v reševanje haaškemu razsodišču, čemur pa so se Rumuni upirali, ker bi se s tem priznal mednarodni značaj, kar pa je Rumunija dosledno odklanjala.

Svet Društva narodov je v stvari sprejel rumunsko stališče, dasi je formalno odložil rešitev, priporočivši obema strankama, da se do prihodnjega zasedanja, ki bo v decembru, sami v direktnih pogajanjih sporazumeta. Toda za pravno osnovo pogajanj je Svet nasvetoval obema strakama naziranje, ki ga je izjavila pravna komisija pri Društvu narodov. To pravno naziranje pa pomeni principijelno odločitev Sveta, tako da je z njim že podana rešitev Ženeve, vsaj stvarno, oziroma načelno, dasi je formalno zadeva ostala še odprta.

Pravna osnova, ki jo nasvetuje Ženeva za rešitev spora, obsega sledeče točke: Agrarna reforma je notranja zadeva Rumunije in je ne more kontrolirati ali presojati kako mednarodno razsodišče. Madžari ne morejo imeti pravice na večjo odškodnino za razlastitev ob priliki izvedbe agrarne reforme kakor rumunski državljani. Agrarna reforma, oziroma po njej izvršena razlastitev veleposestev nima ničesar skupnega z likvidacijo posestnih in pravnih odnošajev v smislu mirovnih pogodb, to je s konfiscijami imetja sovražnih državljanov v vojni in predvojni dobi.

Iz tega pravnega naziranja, ki ga je izjavil Svet Društva narodov, izhaja s popolno jasnostjo, da je madžarsko stališče v nasprotju s stališčem Društva narodov. Madžarska je tedaj doživela v Ženevi občuten poraz, dasi spor formalno še ni likvidiran.

Češki listi komentirajo to ženevsko rešitev z velikim zadovoljstvom, označujoč jo kot odličen uspeh rumunske diplomacije. Njih zadovoljstvo je tem večje, ker se ženevsko stališče ujema popolnoma z naziranjem češkoslovaške republike napram madžarskim zahtevam glede agrarne reforme v slovaških in podkarpatskoruskih predelih. Prav tako ima važne posledice tudi za one naše pokrajine, ki so bile nekdaj del Ogrske.

Rumunski listi beležijo ženevsko odločitev z velikim zmagoslavjem, hkrati pa napadajo one kroge, ki so se zavzeli za madžarske teze. Med njimi so tudi italijanski diplomati, ki jim Rumuni očitajo, da so podpirali madžarske težnje proti rumunskim. V Bukareštu vidijo v tem dokaz, da je madžarsko-italijanska zveza naperjena zoper Rumunijo in se seveda silno jezijo na Italijo. Nam v Jugoslaviji more biti samo všeč, da so Rumuni spoznali pravočasno, koliko je vredno «prijateljstvo» latinske sestre iz Italije, na katero so v dobi Averescovega režima stavili toliko nade.

Madžarska je od podpisa prijateljskega pakta z Italijo pokazala ob vsaki priliki, da je njen cilj v odporu proti vsemu, kar izvira za njo neprijetnega iz mirovnih pogodb, z namenom, da se naposled omajejo tudi temelji trianonskega miru samega. Za dosego tega namena so ji dobra vsakršna sredstva. Mi kot sosedje Madžarske smo pozorni opazovalci vseh teh mahinacij, ali s trdno voljo, da jih pomagamo uničevati, kjerkoli se zato pokaže prilika. Smatrati moremo tedaj ženevski uspeh Rumunije tudi za svoj uspeh.

Pred ameriško-francosko carinsko vojno?

Pariz, 23. septembra. d. Listi se obširno bavijo z odgovorom ameriške vlade na zadnje francoske predloge glede bodočih francosko-ameriških gospodarskih odnošajev. Amerika je vse francoske predloge in celo koncijilantno ponudbo glede 50 odst. znižanja carinskih tarifov odklonila. Listi domnevajo, da predstavlja odgovor prikrito grožnjo s carinsko vojno in ugotavlja, da je to tem značilnejše, ker je dospel ta odklonilni govor baš v trenotku, ko se v Franciji slave ameriški legijonarji.

Bilanca povoljnega razvoja notranje politike

Današnja vladna kombinacija je samo provizorična. — Vlada brez demokratov ni mogoča. — Dosežen je sporazum med obema demokratskima strankama

Beograd, 23. septembra p. Kakor je bilo pričakovati, je sedaj res nastopil v notranjepolitični situaciji popoln zastoj. Politični voditelji so s svojimi načrti gotovi in gotovi tudi z glavnimi pripravami. Zdaj je samo treba, da dobijo pristanek svojih parlamentarnih klubov, ki morajo odobriti stališča in predloge voditeljev. Ker se vsi večji klubi sestanejo šele v ponedeljek, 3. t. m., do takrat ni pričakovati nikakih važnejših dogodkov Umevno pa je, da šefi strank in skupin ne odkrivajo svojih kart; zato bo resnično situacijo mogoče presoditi šele prve dni oktobra, ko se bodo razvile debate v poslanskih klubih.

Dosedanji razvoj dogodkov pa je pokazal že več dejstev, s katerimi je treba računati. Predvsem soglašajo vsi politični krogi v tem, da je sedanja vlada le provizorična in da bo morala prostovoljno ali prisiljeno odstopiti, ko se sestane Narodna skupščina. Glede nove vlade je seveda možnih več kombinacij, izključeno pa je, da bi se mogla sestaviti kakršnakoli vlada brez demokratov, ker je za dogledno dobo sodelovanje med radikali in radićevci nemogoče. Dalje ni več dvoma, da bo prišlo v novem parlamentu do spontanega skupnega nastopa vseh demokratičnih strank vključno radićevce in zemljoradnike, tudi ako ne pride takoj v začetku do formalne ustanovitve parlamentarne unije, kakor jo propagira g. Radić. Kot gotovo dejstvo smatrajo vsi politični krogi naposled združitev obeh demokratskih strank. Načelni sporazum je že dosežen in zdaj gre le še za formo. Odločiti se je treba, ali se obe stranki docela fuzijonirata ali pa vstopi SDS kot tretja skupina v Demokratsko zajednico. Odločitev o tem bo padla 3. oktobra, ko se istočasno sestaneta kluba demokratov in samostojnih demokratov.

Posledica provizoričnega značaja sedanje vladne kombinacije je, da se javnost in listi mnogo bolj intenzivno pečajo z vprašanjem združitve demokratov, kakor pa s sprejemom SLS v vlado in njeno fuzijo z radikali. Celo radikalsko »Vreme« omenja danes rekonstrukcijo vlade samo še mimogrede in z naslovom »Čeka se na sastanak klubova« priznava provizorični značaj sedanje vlade. Obširno pa razpravlja o združitvi demokratov, pri čemer mora priznati, da »raspoloženje za zajednički rad postoji i sa jedne i sa druge strane«. »Vreme« hoče sicer izkonstruirati nekake težave za združitev, dostavlja pa, da se »veruje, da će doći bar do jedne zajednice ili bloka«.

Marinkovićeva »Pravda« je slej ko prej odločno za zopetno združitev obeh demokratskih strank. V uvodniku »Tri velike partije« dokazuje, da bi samo zveza ne bila zadostna, ampak da je v interesu demokracije in države potrebna popolna fuzija. Tako bi dobili veliko demokratsko stranko kot protiutež proti s klerikalci ojačenim radikalom, dočim bi tretjo stranko tvorili radićevci in zemljoradniki.

Političnih dogodkov ni bilo danes prav nikakih, razen seje min. sveta, ki pa je bila posvečena le proračunu in tekočim resornim zadevam. Poslanci, ki ne stanujejo v Beogradu, so večinoma zopet odpotovali in se vrnejo šele koncem prihodnjega tedna, ko bo politično življenje postalo zopet bolj živahno.

Po atentatih v Južni Srbiji

Naša vlada ni storila v Sofiji nobene demarše. — Bolgarski banditi še neizsledeni

Beograd, 23. septembra p. »Pravda« objavlja:

»Povodom zadnjih dveh atentatov, ki so se pripetili v Južni Srbiji in o katerih je že ugotovljeno, da so jih izvršili bolgarski banditi, je pomočnik zunanjega ministra St. Pavlović (ker je zunanji minister dr. Marinković odsoten iz Beograda) včeraj opoldne odposlal našemu poslaniku v Sofiji, Ljubi Nešiću, brzojavko, v kateri ga je obvestil o zadnjih dogodkih in mu naročil, naj na njemu običajni način o teh dogodkih obvesti bolgarskega zunanjega ministra g. Burova. Pri tej priliki bo g Lj Nešić povdaril, da se je to pripetilo navzlic obljubi od strani g. Burova, da z njihovega teritorija ne bodo izvršeni prav nobeni vznemirjajoči dogodki in da bodo akcije ilegalnih organizacij preprečene.

Vlada ni storila nobene demarše v Sofiji ter ni, razen gornjega, ničesar drugega podvzela.

Vlada bo pripravila vse podatke o napadih bolgarskih banditov v Južni Srbiji in bo sklepala o nadaljnih korakih samo v slučaju, ako bodo potrebni.

Djevdjelija, 23 septembra p. Na meji negotinskega in djevdjelijskega sreza naši orožniški oddelki, katerim so se pridružili tudi kmetje okoliških vasi, še vedno preiskujejo teren na planini Drena in Bratoča v bližini grške meje, da bi izsledili bolgarske bandite. Ker je zadnje dni Vardar vsled nalivov močno narastel, se pričakuje, da bodo bolgarski banditi, ki so izvršili bombni atentat na hotel Novi Beograd v Djevdjeliji in še prej atentat na brzovlak št. 603, v kratkem retirirali in se povrnili k Vardarju, da ga še pravočasno prebredejo.

Razdržavljenje vseh zdravilišč

Beograd, 23. sept. p. Danes popoldne od 5. do 9 se je vršila seja ministrskega sveta Ministri izjavljajo, da se je bavil ministrski svet izključno le s proračunom. Na predlog ministra za narodno zdravje je bil sprejet sklep, da se vsa državna zdravilišča odstopijo oblastnim samoupravam Zdravilišče Vrnjačka Banja se bo prepustilo v privatno eksploatacijo, ker se je izkazalo, da v državni upravi ne uspeva in je državni aparat tudi preokoren, da bi lahko izvedel potrebno modernizacijo. Nada lje je predviden kredit v znesku 3,350.000 dinarjev za zgradbo 13 stanovanjskih hiš v Osjeku za tamošnje železničarje.

Senzacijonalne ugotovitve sušaške afere

Sušak, 23. septembra. p. Aretirana fašista Kodrich in Gagliani, ki sta poskušala izvesti napad na bivšega fašističnega oficirja in bila radi tega aretirana, sta v preiskavi svoje dejanje obširno priznala. Njuno priznanje pa težko kompromitira reškega prefekta Vittoria, šefa reške policije Adania, tajnika fašistovske organizacije Venturia in komandanta karabinjerjev majorja Conte Bocchia. Oba aretiranca bosta jutri odvedena v Beograd, kjer bo vodilo nadaljno preiskavo ministrstvo za notranje zadeve.

Protestni shod proti ukinjenju gimnazije v Osijeku

Osijek, 23. septembra. p Danes se je vršil v Osijeku velik protestni shod radi redukcije tukajšnje gimnazije, kar je izzvalo med prebivalstvom silno ogorčenje. Na shodu so vsi govorniki odločno obsodili demontiranje prosvete in odločno protestirali proti takim nakanam sedanje vlade Ministrskemu predsedniku in prosvetnemu ministru je bila odposlana ostra protestna brzojavka.

Finančna pomoč Bolgariji

Sofija, 23. septembra. p. «Utro» javlja, da prispe koncem tega meseca skupno s finančnim ministrom Molovom tudi delegat finančnega odbora Društva narodov, ki bo proučil finančno stanje države, njeno gospodarstvo in kreditne sposobnosti. Nekoliko delegatov bo proučevalo proračunske deficite in njihove vzroke, kakor tudi način hitre poravnave dolga pri bolgarski Narodni banki S tem naj bi se omogočilo Bolgariji, da razširi možnosti kreditnih podpor trgovini in industriji, kakor tudi da odredi splošne pogoje gospodarskega kredita v Bolgariji.

Vznemirljiv položaj na Poliskem

Varšava, 23. septembra. s. Več skupin poslancev v sejmu živahno agitira, naj bi poslanci v znak protesta proti postopanju vlade korporativno odložili svoje mandate.

Klub krščansko-nacijonalne stranke je sprejel sklep, v katerem ugotavlja, da postajajo pravne razmere v državi zelo vznemirljive in da stremi sedanja vlada za uničenjem raznih političnih strank. Pri tem pa vlada kliče v življenje nove politične stranke in podpira prevratne organizacije.

Varšava, 23 septembra. d. Namestnik pravosodnega ministra dr. Car je izjavil novinarjem, da ostane vladni dekret o tiskovnem zakonu kljub soglasnemu sklepu sejma, s katerimi je bil ta dekret razveljavljen, do objave te ukinitve v uradnem listu v veljavi.

Anglija kupuje rusko žito

Moskva, 23. septembra. d. Včeraj je dospelo semkaj večje število upravnih svetnikov glavnih angleških trgovskih družb za žito, in neke angleške paroplovne družbe, ki se bodo pogajali glede nakupa večje količine žita.

Fašistična svoboda

Gorica, 23. septembra. l. Prefekt je razpustil prosvetno društvo «Ognjišče» v Rihemberku.

Pričetek nove dobe v mednarodnih sporih

Nemčija podpisala klavzulo o obveznem razsodiščnem postopanju v mednarodnih sporih. — Sklepi razorožitvene in juridične komisije. — Vprašanje armenskih beguncev. — Pomen konference tiska

Ženeva, 23. sept. s. Takoj po otvoritvi popoldanskega zasedanja Društva narodov je sporočil predsednik, uruguajski delegat Guani, da je Nemčija podpisala klavzulo o razsodiščih in slavil ta korak nemške vlade kot pričetek nove dobe obligatornega razsodiščnega postopanja v mednarodnih sporih. Vihar no odobravanje zbornice je dokazalo, da vsi navzoči soglašajo z besedami predsednika. Dr. Stresemann se je zahvali predsedniku za prisrčne besede in zbornici za odobravanje, ki ga je pokazala za predsednikova izvajanja. (Nemčija priznava torej čl. 36 pravil permanentnega mednarodnega razsodišča, ki predvideva obvezno jurisdikcijo tega razsodišča. Ured.)

Razorožitvena komisija je odobrila poročilo De Brouckera glede francosko - nizozemsko - nemškega predloga glede varnosti To vprašanje pride na vrsto na jutrišnji javni seji Društva narodov. Nocoj priredi francoski zunanji minister Briand veliko glasbeno in umetniško soarejo na čast skupščini Društva narodov. Nemška delegacija je radi tragične smrti poslanika Maltzana povabilo odklonila. (Glej poročilo: Grozovita letalska nesreča. Ured.)

Razorožitvena komisija se je bavila na svoji včerajšnji seji podrobno s finskim predlogom glede finančne podpore državam, ki bi bile napadene Predlog je bil po daljši debati, v katero so posegli skoraj vsi člani komisije, sprejet. V svrho ureditve podrobnejših določb se bo sklicala posebna konferenca ali pa bo rešitev tega problema prepuščena mednarodni razorožitveni konferenci.

Juridična komisija zasedanja Društva narodov je popoldne po izčrpni razpravi sprejela poročilo švicarskega zveznega predsednika Motte, ki predvideva k norveškemu predlogu glede mednarodnega sporazuma za obligatorno razsodiščno postopanje še poseben pododbor. Poročilo predlaga tudi, naj bi razsodiščini in varnostni odbor proučil ustanovitev take konvencije. Ta odbor naj bi deloval skupno z odborom, ki pripravlja razorožitveno konferenco.

Vprašanje naselitve 50.000 armenskih beguncev v Erivanu, s katerim se bavi Društvo narodov že tri leta, bo bržkone tudi tokrat stavljeno z dnevnega reda. Komisar Društva narodov za vprašanje beguncev Fritjof Nansen je v svojem poročilu poudarjal, da tega vprašanja sploh ne bo mogoče rešiti, ker zahteva sovjetska republika Erivan za dovoljenje naselitve večje posojilo od Društva narodov. Briand je k temu poročilu pripomnil, da bo morda mogoče najti v Franciji privatnim potom potrebna sredstva. Poročevalec Titulescu je predlagal naj bi Društvo narodov ponovno apeliralo na včlanjene države, toda Nansen je izjavil, da se že štiri leta zaman trudi, da bi dobil potrebna materijalna sredstva in boji se, da bo tudi Društvo narodov doživelo pri tem fiasko. Po krajši debati je bil nato sprejet predlog predsednika Villegasa, naj Društvo narodov še enkrat podvzame primerne korake za rešitev tega problema.

De Brouckere je nato poročal o konferenci tiska, naglašajoč, da je popoln uspeh te konference pripisovati vzornim pripravam. Del predlogov te konference je bil izročen prometnemu odseku Društva narodov. O vprašanju lastninske pravice, o stanovskih ugodnostih in olajšavah za novinarje ter o cenzuri tiska v mirni dobi bo razpravljal Svet Društva narodov šele na svojem decemberskem zasedanju. V posebni resoluciji pozdravlja plenum korake, ki jih je uvedel Svet Društva narodov za izvedbo sklepov konference tiska, tičočih se pocenitve in izboljšanja posredovanja vesti in mednarodnega časopisnega prometa, kakor tudi glede uvedbe mednarodnih novinarskih izkaznic.

Fiksna ideja lorda Rothermerea

ki svetuje Madžarom, naj predložijo Društvu narodov zahtevo po reviziji trianonske pogodbe! — Senzacijonalne ugotovitve v budimpeštanskem občinskem svetu. — Madžarske protikoncesije za Rothermereovo akcijo

Budimpešta, 23. septembra. d. «Az Est» objavlja izjavo lorda Rothermerea o odločbi Društva narodov v rumunsko - madžarskem sporu. Med drugim pravi angleški lord: Zelo me je presenetilo, da je komisija, v kateri je igral angleški zunanji minister tako važno ulogo, mogla postati žrtev popolnoma napačnega juridičnega naziranja. S stališča Madžarske pa tega ni treba vzeti preveč tragično, ker ta odločitev še ni končnoveljavna in je revizija še vselej mogoča. Sklep Društva narodov pa ima na drugi strani velik pomen. Če bi bile madžarske zahteve le deloma izpolnjene, bi bilo Madžarski s tem onemogočeno, da bi v doglednem času prišla s kako novo prošnjo pred Društvo narodov. Tako pa je dana Madžarski možnost, da lahko pride s kakršnokoli drugo prošnjo. Jaz bi za svojo osebo svetoval madžarski vladi in madžarskemu narodu naj v najkrajšem času predložita Društvu narodov zahtevo za revizijo trianonske pogodbe. Madžarska dobiva vedno več prijateljev. Čudim pa se stališču, ki ga je zavzel Chamberlain, ki je s tem dokumentiral le svojo kratkovidnost in nepoznavanje položaja. Prepričan sem, da je postopal v najboljši volji in da mu je bdelo pred očmi le vprašanje ohranitve evropskega miru. Je pa na napačni poti. Evropski mir ograža v prvi vrsti trianonska mirovna pogodba in prva naloga mora biti, da se nevarnost, ki jo predstavlja trianonska mirovna pogodba, čim prej odstrani.

Na zahtevo socijalno - demokratskega kluba je bila včeraj sklicana seja občinskega sveta. Socijalni demokrat Karel Peyer je ob tej priliki sprožil vprašanje talbotske električne centrale. Ugotovil je, da gre v tej zadevi za velikansko kupčijo, potom katere naj bi se vsa oskrba cestne železnice in javne razsvetljave v Budimpešti ter nameravana elektrifikacija državnih železnic prepustila neki angleški finančni skupini. Vlada je brez vednosti občinskega sveta in celo brez vednosti magistrata sklenila z angleško skupino pogodbo, po kateri dajo Angleži madžarski vladi posojilo v znesku 72 milijonov zlatih kron za gradbo te centrale, ki jo bo gradila neka angleška firma. 40 % tega posojila se ne bo izplačalo v gotovini, marveč v materijelnih dajatvah, dobavi strojev, industrijskih predmetov itd. Govornik je ugotovil, da se danes dajejo taka posojila samo še kolonijam, ne pa samostojnim državam. Ne glede na to, da je madžarska električna industrija ena najbolj razvitih industrijskih panog, je gradba nove centrale sama absolutno nepotrebna. Vlada bo s takim početjem popolnoma ubila budimpeštansko električno podjetje, ki bi ga bilo treba le malo povečati in bi v polni meri nadomestilo nameravano novo električno centralo. Govornik je naglasil, da je ista angleška skupina stavila svoj čas enako pogodbo tudi Rumuniji, ki pa se kljub svoji koruptni upravi ni spuščala v take posle. Peyer je naglasil, da gre pri celi stvari le za protikoncesije lordu Rothermereu. Te ugotovitve so izzvale v občinskem svetu deloma presenečenje, deloma pa viharne proteste. Govornik je nadalje ugotovil, da bi bila budimpeštanska mestna občina po tej pogodbi prisiljena plačevati električni tok po 5 zlatih vinarjev, dočim ga dobiva sedaj po 3.4 zlate vinarje

V zvez. s tem je govornik odkril še drugo koruptijsko afero. Talbotsko skupino zastopa na Madžarskem Kreditna banka, ki je lastnica 80 km od Budimpešte oddaljenih premogovnikov v Banhidi. Zato je vlada sklenila, da se centrala ne zgradi v Budimpešti, marveč v Banhidi, kjer bi se uporabljal za pogon tamošnji premog. Strokovnjaki pa so ugotovili, da je ta premog v to svrho neporaben in da bodo zaloge izčrpane najkasneje v 15 letih. Kljub temu pa vlada vztraja pri svojem načrtu. Generalni direktor Kreditne banke je brat notranjega ministra, ki je obenem vrhovna nadzorna oblast budimpeštanskega občinskega sveta. Govornik je ugotovil, da se v poučenih krogih širijo vesti, da namerava notranji minister sedaj radi odpora socijalnih demokratov proti tem načrtom razpustiti občinski svet in razpisati nove volitve, pri čemur bi se število volilcev zmanjšalo za polovico. Zatrjuje pa se tudi, da je na izvedbi teh načrtov osebno zainteresiran tudi ministrski predsednik grof Bethlen.

Švicarska demarša v Rimu

Bern, 23. septembra. d. Narodni svet se je na svoji včerajšnji seji bavil z interpelacijo, ki se nanaša na težave, ki jih delajo italijanske oblasti italijanskim državljanom pri potovanju iz Italije v Švico. Resolucija ugotavlja, da tako postopanje ni v skladu z obstoječimi pogodbami in poziva narodni svet, naj se zavzame pri italijanski vladi, da se te težave nemudoma odpravijo, ker škodujejo švicarskemu narodnemu gospodarstvu in motijo dobre sosedne odnošaje med obema državama. Zvezni svetnik Häberlin je v svojem govoru ugotovil, da je dotok italijanskih turistov v zadnjem času popolnoma vsahnil, vendar pa se ne more reči, da postopa Italija le proti Švici na ta način, marveč gre za akcijo izvirajočo iz ukrepov za zaščito italijanske lire. Vsekakor pa bo švicarska vlada poduzela v Rimu primerne korake.

Pretnje španskega diktatorja

Madrid, 23. septembra. d. Primo de Rivera je izdal proklamacijo, v kateri naglaša, da bo najstrožje postopal proti vsem, ki rovarijo proti njegovemu režimu. Vse take je smatrati za izdajalce domovine in bo vlada proti njim postopala z vso strogostjo. Premoženje obsojenih se bo zaplenilo v prid države. Vlada dobro nadzira vse početje rovarjev, ki naj se zavedajo, da ne bodo ušli zasluženi kazni ne glede na to ali zasedajo še tako visoka mesta.

Neokusna šala

Pariz, 23. septembra. (pa.) Gospa Nungesser je izjavila, da listine, najdene na holandskem obrežju, ni napisal njen mož.

Madžari za revizijo trianonske pogodbe

Izjava predsednika »ligo«, pisatelja Ferenca Herczega.

V Trstu, 23. septembra

»Il Piccolo della Sera« je objavil dopis svojega reškega dopisnika, znanega slovanožrca Edvarda Susmela, nekdaj pač »Šušmelja«, o njegovem razgovoru z madžarskim pisateljem Ferenczom Herczegom, ki je na letovišču v Opatiji.

Susmel navaja v uvodu svojega dopisa, da se je takoj, ko je lord Rothermere pričel svojo kampanjo za revizijo trianonske mirovne pogodbe, ustanovila na Madžarskem posebna »liga za revizijo«, ki šteje danes že nekaj sto tisoč članstva in ji je predsednik pisatelj Herczeg. Susmelov razgovor s Herczegom se je v splošnem in vseh podrobnostih tikal te revizije.

Herczeg je izjavil predvsem, da akcija lorda Rothermerea za revizijo trianonske pogodbe ni dobrodošla nekaterim diplomatom, ki menijo, da se je v tem pogledu treba držati Gambettovega gesla: »Misliti vedno, govoriti nikdar!« Zato se na Madžarskem ne ve prav za prav, kaj naj bi se storilo. Ali eno je gotovo: »Naš namen ni, da bi tajno pripravljali osvetno vojno, temveč hočemo le vzbuditi vest civiliziranim narodom,« je dejal Herczeg, po čigar izjavi so Madžari po trianonski pogodbi v položaju rudarjev, živih pokopanih v rudniku, ki se je porušil. Ne obupujejo, toda čutijo, da so izgnani iz človeške skupnosti. Prva bratska beseda jim je prišla iz Italije, a sedaj jih lord Rothermere vzpodbuja, da naj vztrajajo v odporu. »In mi bomo znali vztrajati v odporu brez prestanka. Madžarski narod more imeti stotere napake, toda v dneh nevarnosti bo znal nastopiti pogumno; po trianonski pogodbi čuti globoko nevarnost, ki mu preti.«

Lorda Rothermerea je napotil k njegovi akciji tisti plemeniti nagon, ki je napotil Angleže, da so iztrebili kupčijo s sužnji. Lord je mogel ugotoviti, da je ono, kar se dogaja na ozemljih, ki so bila odtrgana od Madžarske, svetovni škandal. Herczeg je ta »svetovni škandal« prav posebno povdaril, kakor pravi »Piccolov« dopisnik, in dodal, da je ozdravljenje tega škandala stvar človeške pravičnosti in v interesu civilizacije in človečanstva.

Glede načina, kako hočejo Madžari doseči revizijo trianonske pogodbe, je izjavil: »Hočemo mirne revizije. Povdarjam besedo »mirne«. Imamo samo eno orožje: pravičnost. Prosim, da se dobro razumejo moje besede. **Hočemo, da Italijani verjamejo našim besedam in dvomijo o slovanskih.**« Italijani, ki so si s svojimi borbami za svobodo priborili svojo današnjo veličino, naj gledajo stvari s svojimi očmi, pa bodo lahko odkrili resnico. Madžari se zavedajo težav, ki jih čakajo, toda ne straši jih apatija velikih narodov in bodo izvršili svoje delo, ker vedo, da je odpor proti tujemu gospodstvu danes najvažnejše življenjsko delo madžarskega naroda. »Znali bomo še presenetiti svet z življenjsko močjo, ki utripa v naših žilah!«

V nadaljnem je govoril Herczeg o Češkoslovaški, katera da ni nič drugega, kakor zvest posnetek stare Avstrije, samo da so njene narodnostne prilike še žalostnejše in da so njeni viri ubožnejši. Za češko demokracijo se skriva metternichovski absolutizem s svojim policijskim režimom, vohunstvom, omejevanjem svobode govora, nasilstvi proti tistim, ki ne govore češki, in zaseganjem posestev v masah. Pojavlja se tudi blaznost preganjanosti, v kateri se v vsaki stvari vidi nevarnost za republiko, kakor n. pr. v dekliški obleki, v kateri se vidijo madžarske narodne barve, in gramofonu, ki svira madžarsko narodno pesem. Češki narod je sicer v resnici svobodoljuben in demokratski, toda pohlep voditeljev, ki je vključil v češko republiko ogromna, čisto madžarska ozemlja, ga sili, da zasleduje imperialistično in militaristično politiko. »Vemo iz izkušnje, kaj pomenja ustanavljati državo maloštevilnega naroda na moči bajonetov in vladni sistem, ki temelji na strahu, sumu in krutosti.« Herczeg obžaluje češki narod, ki se je nekdaj boril za svobodo, sedaj pa igra vlogo jetničarja in suženjskega paznika nasproti narodu, ki se bori za svobodo.

Na vprašanje, po kakšnih zemljepisnih mejah streme Madžari s pomočjo revizije mirovne pogodbe, je odgovoril: »Mala antanta ima v oblasti stara, slavna madžarska mesta, v katerih je prebivalstvo po sto od sto madžarsko. Ima v oblasti cvetoče županije, v katerih prebiva prebivalstvo čisto madžarskega plemena in šteje nad pol četrt milijona. In to se je zgodilo na podlagi »samoodločbe narodov«. — Glede Slovakov je dejal, da naj si pač sami določijo svojo usodo in Madžari, ki jih veže s Slovaki vez tisočletnega sožitja, bodo veseli njihovega blagostanja.«

Na pripombo, da češki tisk trdi, da hočejo revizijo le madžarski magnatje, da bi tako prišli do svojih zaseženih posestev, je izjavil, da je pač naravno, da magnati žele to, toda da se madžarski patrijotizem ne izčrpava v tem. Čehi naj bi se pač vmislili v madžarski položaj. Kaj bi bilo, če bi se bila z mirovno pogodbo madžarska meja potegnila tja gor do pol ure pred Prago? Ali bi bil tudi le en sam Čeh, ki bi se udal v to? In če bi bil, ali bi ne bil ničvrednež? Zakaj naj bi bili potem Madžari večji ničvredneži kakor Čehi in vsak drug narod?

»Piccolov« poročevalec pravi, da se je Herczeg tu prekinil, v besedi seveda, a misli da so pač še dalje delovale v njem.

Kakor poznamo Edvarda Susmela, najzagrizenejšega sovražnika vsega, kar je naše, ni mogoče verjeti, da bi ne bil tu vprašal, kaj pa z Jugoslavijo. In dobil je tudi gotovo odgovor, ki pa ga je, pač iz previdnosti, popolnoma zamolčal. Ali misliti pa si moremo, da naj bi isto, kar je rečeno za Češkoslovaško, veljalo tudi za Jugoslavijo. Herczeg pa je zaključil potem tako-le:

»Svet bo še videl. Tisoč let niso Madžari razumeli, kakor razumejo danes tisto, kar dolgujejo sebi in svoji prošlosti. Strahovite težave, s katerimi se bori življenje naroda, podžigajo čudovit ogenj in pobudo v narodu. Grozni dogodki zadnjega desetletja so pomladili narod. Vi Italijani veste to bolje kakor vsak drug; narod se zopet pomladi, ko prične verovati. Vsak član madžarskega naroda koraka danes s trdno vero napram bodočnosti. Kdor bi mu hotel ovirati to pot, bi opravljal delo obupanca, ker bi hotel ovirati pot življenju, ki gre naprej preko vsega!«

Predsednik madžarske »lige« je govoril zelo samozavestno. Chi vivra, vedra, kaj poreče bodočnost!

Italijanska zračna vojska

c. d. Rim, 21. septembra.

Sedaj, ko so zaključene velike vaje italijanske zračne vojske, ki so se vršile od 15. do 20. t. m. tako rekoč na naši meji, v Furlaniji, ter sta sodelovala v njih dva teritorijalna zračna okrožja, milansko in bolonjsko, in je tudi vrhovni vodja teh vaj, načelnik generalnega štaba vsevkupne zrakoplovbe, general Armani v svojem zaključnem predavanju podal svoje mnenje o uspehih teh vaj, je danes ministrstvo za zrakoplovstvo izdalo posebno sporočilo o teh vajah, iz katerega posnemamo naslednje podatke:

Pričelo se je z delnim vpoklicem letnika 1905., in se je ta poizkus sijajno obnesel v vsakem pogledu. Deloma so se potem še mobilizirale neke posebne vojne tvorbe zračne vojske, kakor oddelki za dobavo vsakovrstnega materijala in prevoz razložljivih hangarjev ter se je izvršil poizkus organizacije zračne obrambe, omejene na ozko področje, toda izpopolnjene s popolno mrežo opazovalske in obveščevalske službe, pri kateri so sodelovali oddelki protizračnega topništva in fašistične milice.

Zadnji dan vaj se je uporabil za poizkuse efektivnega bombardiranja z bombami po 15, 104, 250, 500 in 800 kg proti določenim ciljem, samo zaznamenovanim ali pa nalašč v ta namen zgrajenim. Vrženih je bilo nad 500 bomb raznih kalibrov v skupni teži 70 ton, pri čemer je sodelovalo 150 letal iz različne višine. Ti poizkusi so se tudi popolnoma obnesli i glede uporabnosti materijala i glede izvežbanosti moštva.

Poročilo povdarja, da si je italijanska zrakoplovba s temi vajami pridobila vsa ona izkustva, ki si jih je obetala, a obenem pa so te vaje dokazale izbornost letalskega materijala ter dobro pripravo, izvežbanost, sposobnost, samozatajevanje in navdušenje osobja, špecializiranega in pomožnega, in najboljši dokaz za vse to, da je dejstvo, da ves čas vaj ni bilo niti najmanjšega incidenta niti pri materijalu, niti pri osobju, dasiravno je 527 letal, ki so bila vedno v dobrem stanju in polno uporabna, preletelo tekom teh vaj nad 313.450 kilometrov v 1567 urah.

Če se upošteva vse ono, kar se je že poročalo o teh vajah, zlasti pa, da sta bili udeleženi samo dve teritorijalni zračni okrožji, in se dodajo še podatki, ki jih vsebuje to sporočilo, si je mogoče ustvariti precej jasno sliko o italijanski zračni vojski. A da so se vršile te vaje v neposredni bližini naše meje — oddaljenost 90 kilometrov pri zrakoplovbi pač niti ne prihaja v poštev — nam more biti povod, da si stvar ogledamo še natančneje in z večjim prevdarkom. 527 letal broječa zračna vojska na naši meji ni — malenkost in se potem zdi res naravnost smešno, če italijanski listi, kakor prav sedaj, s takim velikanskim začudenjem poročajo, da se na Sušaku zopet izkrcava letalski materijal za Jugoslavijo. Bilo bi komaj, da bi se izkrcaval tak materijal celo leto in vsak dan, preden bi dosegel ono moč, kakor jo je Italija sedaj razkazovala na naši meji. 527 letal!

Ali varanje javnosti, ali odmikanje od g. Vukičevića?

Vukičevićevo glasilo pravi, da je SLS «krilo» in «privesek» NRS «Slovenec» pa včeraj presentljivo piše, da gre le za medsebojno «podporo» SLS in NRS ter da je izključeno, da bi se SLS kakorkoli hotela identificirati z NRS

Ni dvoma, da je bila zadnji teden ena največjih senzacij prijava poslancev SLS za radikalni klub. Vse jugoslovensko, zlasti beograjsko novinstvo je o tem dogodku obširno pisalo. Oficijelno glasilo g. Vukičevića «Samouprava» je, kakor smo že včeraj citirali, napisala na ta dogodek kar slavospev ter pozdravila SLS kot **«krilo»** in **«prirastek»** NRS. Vsa javnost ve, da je g. Vukičević sprejel dr. Gosarja v vlado **izrecno kot radikalskega** ministra ter da je izvedel rekonstrukcijo vlade z utemeljitvijo, da vstopi SLS v vlado kot **postavni del** NRS. Samo tako je bil vstop dr. Gosarja v vlado omogočen. V Beogradu in po vsej državi veljajo danes klerikalci za novopečene radikale. Formalno **fuzijo SLS in NRS** napovedujejo vukičevićevci za mesec november.

V taki luči in v taki situaciji je SLS v Beogradu ter izven Slovenije, v Ljubljani in v ostali Sloveniji pa je «Slovenec» še do včeraj zatajeval to faktično stanje. Najmanj teden dni smo morali presedlanje SLS v NRS razkrinkavati in žigosati, da smo prisilili «Slovenca», da je v tem oziru kaj napisal. Storil je to šele včeraj, ko je ogorčenje in zgražanje v vrstah SLS proti kameleonstvu klerikalnih voditeljev doseglo že svoj vrhunec. Namesto, da bi «Slovenec» natočil svojim ljudem čistega vina, namesto, da bi jim razložil politično kravjo kupčijo, ki sta jo napravila z blejskim paktom gg. Vukičević in dr. Korošec, «Slovenec» naprej farba vesoljno SLS, češ da gre pri blejskem paktu le za «medsebojno parlamentarno **podporo** med SLS in NRS» ter da je «izključeno, da bi se SLS kakorkoli hotela **identificirati** z radikalno stranko». SLS ostane to, kar je bila: popolnoma samostojna organizacija **s svojim** neokrnjenim **državnim programom.**

Tako zopet doživljamo staro klerikalno dvoličnost in nepoštenost: V Beogradu jagnjeta, v Sloveniji tigri, v Beogradu radikali, v Ljubljani klerikalci.

Radovedni smo, kaj poreče na to sleparsko klerikalno igro to pot beograjska javnost in kako dolgo bo vlado g. Vukičevića «držala» amfibijska politika dr. Korošca; saj «Slovenec» piše, da bi g. Vukičević sam in brez SLS «ne vzdržal položaja». Interesanten je včerajšnji «Slovenec», ker odkriva tudi notranje razpoloženje SLS. Dr. Korošec ve, da se g. Vukičević ne bo delj časa držal kot do sestanka Narodne skupščine; on se zaveda, da je sedanja vladna krparija le kratek provizorij. Zato on sam tudi v vlado ni šel in je potisnil g. Vukičeviću dr. Gosarja kot BenjamINčka, ki ga je treba kot «krščanskega socijalca z likvidacijo socijalne politike docela onemogočiti. Sedaj gre «Slovenec» že naprej in s včerajšnjo trditvijo, da gre pri zvezi z gospodom Vukičevićem le za «parlamentarno **podporo**» ter da se SLS nikakor noče identificirati z NRS, dopušča «Slovenec» opravičeno domnevo, da išče dr. Korošec že **poti, po kateri bi se odmaknil od Vukičevića ter od NRS, čeprav je pred volitvami vedno zatrjeval, da ostanejo skupaj v sreči in nesreči.** Včerajšnja pisava «Slovenca», v kolikor ni namenjena za slepilo in varanje pristašev SLS, je **očitna napoved skorajšnjega preloma «prijateljske» politike z g. Vukičevićem.**

Krepka in smotrena priprava ustanovitve demokratskega bloka in njegove parlamentarne unije, so dale klerikalcem dovolj jak memento, naj se ne drže političnega mrtveca in naj ne ostanejo po odhodu g. Vukičevića povsem izolirani. Mnenja pa smo, da klerikalcem ta nova taktika ne bo pomagala iz zagate, v katero jih je spravil blejski pakt. SLS je bila edina stranka v celi državi, ki je stopila pred volitvami v bratski objem z g. Vukičevićem ter sklenila ž njim pakt za nadaljevanje reakcije tudi po volitvah. Bo šel g. Vukičević, pa bo šel z njim tudi dr. Korošec! Prav je, da se je klerikalna reakcija tako prostituirala in profanirala.

Politične beležke

Kako je dr. Gosar skrbel za bolnike

Dr. Gosar je kot socialni minister letos pomladi sprejel člen finančnega zakona, s katerim se izpreminja besedilo zakona o zavarovanju delavcev, ki so ga sestavili d e m o k r a t i, ne pa morda kak krščanski socialist. S tem izpremenjenim besedilom odreja dr. Gosar, naj država Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev ne izplačuje v zakonu o zavarovanju delavcev predvidene d v o m i l i j o n s k e letne podpore, marveč s a m o p o l m i l i j o n a. Po zaslugi SLS in dr. Gosarja je sedaj za delavske bolnike na razpolago tako malo sredstev, da je moral včerajšnji »Slovenec« sam potožiti čez ta nedostatek. Po svoji stari navadi je »Slovenec« šele sedaj, ko se bližajo občinske volitve, zopet našel nekje v zaprašenem kotu Katoliške tiskarne srce in usmiljenje za bolnike. Pomazal ga je še z mazilom katoliške laži, da bi delavci - volilci ne videli, kakšen je uspeh »socialne politike« dr. Gosarja.

Palača ljubljanskega Okrožnega urada

Ta nesrečna stavba je pred vsakimi volitvami najbolj priljubljena kost, ki jo glodajo pri «Slovencu». Tudi včerajšnji «Slovenec» jo je spričo občinskih volitev začel glodati. Ker ne sme z resnico na dan, laže, laže in laže. Neizpodbitno dejstvo je namreč, da je bivši načelnik za socialno politiko g. Adolf R i b n i k a r nele odobril načrte za večjo palačo za OUZD, marveč tudi podpisal in izdal gradbeno dovoljenje. Na podlagi tega dovoljenja je bila zgradba velike palače, ki bi zavzemala ves prostor, kjer stoji današnja palača Okrožnega urada ter započeta zgradba «Delavske zbornice», oddana v izvršitev. Vsak Ljubljančan se je mogel na licu mesta prepričati, da se je velika palača Okrožnega urada na temelju dovoljenja g. Ribnikarja že začela graditi, da so se že v precejšnji izmeri izkopali temelji ter celo deloma že do pritličja pozidali. Če je bilo to dovoljenje pozneje preklicano na intervencijo drugih sil, ni to krivda SDS. Katoliški izprijenec bo seveda še naprej vrtel pri «Slovencu» lažnive klopotce radi povečane palače Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

V Ljubljani rastejo barake za brezstanovanjce . . .

Tako hinavsko vzklika včerajšnji «Slovenec», ki pred volitvami vsako stvar zlorablja za klerikalne volilne namene. Čudno zato ni, da tudi nesrečnih brezstanovanjcev ne pusti na miru in jih skuša hujskati in porabljati za politično agitacijo. Nočemo na tem mestu pisati o velikem delu, ki ga je za omiljenje stanovanjske bede izvršil bivši gerentski svet v kratkem času, ko je bil na magistratu, tudi se nočemo danes pečati z zavoženo in nesrečno stanovanjsko akcijo sedanjega gerentskega sosveta, le to bi radi pribili, da so v Ljubljani v času največje stanovanjske mizerije klerikalci gradili 18. ali 19. cerkev, da so v tem času jezuitje in drugi samostani zgradili nova velika poslopja. — Vse to se je gradilo iz žuljev najbolj siromašnih ljudi. Nadalje ugotavljamo, da so klerikalni gerenti v dobi največje stanovanjce», klerikalni sosvetniki tlakovali palačo Trgovsko - obrtne zbornice okoli 4 milijone Din ter da so v času, ko «Slovenec» uganja demagogijo z «barakami za brezstanovanjce», klerikalni sosvetniki tlakovali Kongresni trg z luksuznim bazaltoidom. Kdor take stvari počenja, nima pravice uganjati demagogije z «barakami za brezstanovanjce».

Do sestanka klubov . . .

Ta naslov je vzet doslovno s pikami vred iz včerajšnje »Politike«, kjer se nahaja najnovejše poročilo o politični situaciji po rekonstrukciji vlade. »Politika« pristavlja tri pike in hoče s tem reči, da je rekonstrukcija vse prej kot znak stabilnosti sedanje vlade. V tem smislu je napisan tudi njen situacijski članek, kjer stoji med drugim: »Težave v vladi se pričakujejo šele s sestankom klubov vladne večine. (3. oktobra.) Po mnenju političnih krogov bo imela vlada največ težav z radikalnim klubom, v katerem je sedaj situacija absolutno nejasna. Da vlado zanima razpoloženje radikalnih poslancev, je razvidno iz tega, da od včeraj prihajajo v radikalni klub že tudi radikalni ministri. »Demokrati še vedno naglašajo, da je rekonstrukcija z dne 21. septembra samo začasna in da se bo situacija definitivno razčistila šele po sestanku klubov.« Tako pravi »Politika«, »Slovenec« pa si da iz Beograda telefonirati o »trdnem stališču vlade«, o »njeni trajnosti« itd.

Zemljoradniki o situaciji

Vodja zemljoradniške stranke g. Joca Jovanović je povodom sprejema dr. Gosarja v vlado izjavil beograjskim novinarjem: »Spremembe v vladi značijo samo izvršitev blejskega pakta. Sedanjo vladno kombinacijo je treba smatrati kot provizorno, ker bo ostala samo do sestanka Narodne skupščine. Čim se bodo sestali klubi, se bo atmosfera spremenila in takrat nastanejo možnosti za stvarjanje novih kombinacij. Po mojem prepričanju je vlada g. Vukičevića v najopasnejšem položaju in bo padla že v prvih dneh po sestanku Narodne skupščine. Ko pride do ujedinjenja med demokrati in samostojnimi demokrati, je vlada doigrala.«

Klerikalna objektivnost . . .

Včerajšnji »Slovenec« poroča o uvodniku »Samouprave«, v katerem se naglaša, da je bila sedanja rekonstrukcija vlade izvršena na ta način, da bo odslej SLS »krilo radikalne stranke«.

»Slovenčevo« poročilo o tem uvodniku je značilno radi tega, ker ne vsebuje niti besedice o prestopu SLS v radikalno stranko. »Slovenec« namreč piše:

»Samouprava«, glasilo radikalne stranke, pozdravlja novo vlado, posebno vstop SLS v Vukičevićev kabinet. List je mnenja, da je smer sedanje politike, s posebnim ozirom na razmerje strank, dogodek prvovrstne zgodovinske važnosti.«

Kaj pa je v resnici pisala »Samouprava«? To-le:

»Najznačilnejše dejstvo pri teh izpremembah v sestavi vlade je vstop g. Korošca v vlado. Ta dogodek je prvovrstnega in uprav zgodovinskega pomena z ozirom na to, da Slovenci vstopajo v vlado kot krilo Narodne radikalne stranke, zaupajoč s tem svojim bratom Srbom, da bodo oni umeli s skupnim delom zadovoljiti življenjske interese tako celega naroda, kakor vsakega kraja. Ta prirastek naše moči pozdravljamo zato, ker se je to dogodilo v trenotku, ko naši nasprotniki, razočarani v svojih volilnih upih, poskušajo z drugimi sredstvi oslabiti radikalno stranko. Ta prirastek daje radikalni stranki moč, da še z večjo energijo vztraja na svoji poti.«

Kaj ne, to je druga pesem, kakor pa »Slovenčevo« zavito in megleno poročilo, v katerem se s polno zavestjo zamolčuje dejstvo, da je SLS postala krilo in prirastek radikalne stranke.

Hrvatski klerikalci o radikalih

»Narodna politika«, glavno glasilo hrvatskih klerikalcev, prinaša v svoji zadnji številki uvodnik o rekonstrukciji vlade. Napisal ga je vodja hrvatskih klerikalcev dr. J. Šimrak, ki je poleg tega še profesor teologije na zagrebški univerzi. Dr. Šimrak dokazuje v tem članku, da obstojajo v sedanji klero-radikalni vladi »velesrbske tendence« in da so radikali še vedno korupcijonisti; naposled povdarja, da zahtevajo hrvatski klerikalci še naprej popolno avtonomijo Hrvatske.

Dr. Šimrak piše med drugim: »V sedanji vladi obstojalo še prav mnoge velesrbske tendence. S tem velesrbstvom so okuženi celi resori, zlasti pa resor ministrstva prosvete ,kakor se je to moglo opaziti te dni ob priliki redukcije srednjih šol pod vlado malega dr. Perića. Zato bo treba mnogo vzgojnega dela, preden se bo prepodilo vele srbstvo iz državne uprave in preden bo na njegovo mesto postavljena ravnopravnost.«

O korupciji v radikalni stranki, o kateri je tudi »Slovenec« prejšnja leta polnil cele kolone, pravi dr. Šimrak naslednje: »Druga karakteristika sedanje vlade naj bo v tem, da se hoče boriti proti strankarski korupciji. Zastopala naj bi torej načelo, da narod ni radi strank, marveč da so stranke radi naroda, da stranka ne zastopa samo interesov svojih ožjih pristašev, nego interese cele države in vsega naroda. Baš ta strankarska korupcija je bila doslej rakrana na našem državnem telesu. Ona je zadrževala ves državni aparat, na odgovorna mesta je postavljala iz strankarskih interesov ljudi, ki so bili in so brez vsakih sposobnosti in ki so znani kot korupcijonisti. Strankarska korupcija je uničila tudi naše narodno gospodarstvo, strankarska korupcija se je vgnezdila v vsak kotiček naše državne politike, počenši od občine do ministrstva inostranih del.«

»Coterum censeo: Centralizem pomeni robstvo hrvatskega naroda. Zato naj živi hrvatska samostojnost v hrvatskem saboru v Zagrebu!«

Medtem ko dr. Šimrak vzklika v Zagrebu v prilog hrvatske samostojnosti, pa so poslanci SLS stopili v centralistično, velesrbsko, framazonsko radikalno stranko in postali po zatrdilu »Samouprave« le prirastek NRS!

Problem ruskih predvojnih dolgov Franciji

Pariz, 23. septembra. s. «Havas» objavlja oficijelne izjave francoske delegacije glede francosko-ruske konference o ureditvi predvojnih ruskih dolgov. Predvsem se ugotavlja, da o kakem sporazumu ne more biti govora. Dasi so se nazori obeh delegacij glede višine letnih zneskov in bistvenih modalitet za ureditev dolgov medsebojno približali, vztraja sovjetska delegacija na tem, naj bi bil ta predlog odvisen od dovolitve kreditov, ki naj bi bili še mnogo višji kot zneski prvih anuitet, ki so bili ponudeni francoskim imetnikom ruskih vrednostnih papirjev. Vsled tega konferenca ni nikdar praktično proučevala vprašanja kreditov. Dokler sovjetska delegacija vztraja na svojih nazorih in dokler ni določen program glede dovoljevanja kreditov, tako dolgo ne sme nihče trditi, da so pogajanja privedla do popolnega sporazuma v vprašanju kreditov.

Rimsko vprašanje

Rim, 23. septembra. o. Vatikansko glasilo «Osservatore Romano» je objavilo dolg članek, v katerem je naglašalo, da rimsko vprašanje še nikakor ni rešeno in da so odnošaji med Italijo in Sv. stolico takšni, kakršni so bili leta 1870.

Današnji «Popolo d' Italia», ki ne more razumeti, zakaj skuša vatikansko glasilo s takšno vnemo opozarjati tuje države in tuje vlade, da načelni spor med Vatikanom in Kvirinalom še vedno obstoja, zavrača v uvodniku vatikanske zahteve po mednarodnih sodnikih in garancijah ter pravi:

Italija je našla tudi brez pomoči politične cerkve voljo in moč za svojo obnovo. Zaveda se svoje politične vrednosti in svojih pravic ter lahko obnovi z italijansko in latinsko dobrohotnostjo razpravo s Sv. stolico brez sodnikov in garancij mednarodnega značaja

Katastrofalni zračni vrtinec na avstrijskem Štajerskem

Gradec, 23. septembra. s. Popoldne ob 3. se je dvignil nad srednjo in vzhodno Štajersko močan zračni vrtinec, ki je najbolj prizadel graško predmestje Rettenbach in vzhodnoštajerski trg St. Rupprecht na Rabi. V Rettenbachu je veter odtrgal strehe 15 hišam in jih deloma odnesel po zraku. Vrtinec je ujel vlak cestne železnice, ki je vozil v Maria Trost ter ga pritisnil ob steno, tako da se vozovi niso prevrnili. Med potniki je nastala velika panika. Župana iz Marije Trost, ki je čakal v čakalnici cestne železnice, je veter s hišico vred odnesel v zrak. Ostal je k sreči nepoškodovan. Veliko škode je napravil vihar na sadnem drevju. Znatna je škoda v St. Rupprechtu. Vrtinec je šel preko sredine vasi ter razkril 50 hiš. Podiral je zidove in tudi sicer zelo poškodoval poslopja. Vozila na cesti je veter s konji vred dvignil v zrak ter jih nekaj metrov dalje zopet vrgel na cesto. Neko kmetsko hišo je popolnoma stisnilo. Škoda se ceni na več stotisoč šilingov. Mnogo oseb je ranjenih od drobcev opek in kamenja. Žrtev ni bilo. Ceste v vasi so do kolen pokrite s peskom in opeko. Vsa katastrofa je trajala le dve minuti.

Grozovita letalska nesreča

Potniško letalo «D 585» je na poti iz Berlina v Monakovo padlo na zemljo. — 4 mrtvi, 1 težko ranjen. — Med mrtvimi tudi nemški poslanik v Washingtonu, ki se je mudil na dopustu

Berlin, 23. septembra s. Letalo »D 585« se je danes na vožnji iz Berlina v Monakovo ponesrečilo v bližni Schleiza. Vodja letala Charlette in 4 potniki so mrtvi. Imena mrtvih so: poslanik v. Maltzahn, Roll, nameščenec ravnateljstva državne banke v Berlinu, prokurist in prometni vodja nemške »Lufthanse« v. Armin in letalski učenec Osmers. Monter letala Pfeifer je težko poškodovan. Vodja letala Charlette je prevozil že več tisoč kilometrov in je v zadnjem času vozil stalno na progi Berlin - Monakovo. Letalo je stroj tipa Mercur in je bilo izdelano v tovarnah Dornier ter izročeno meseca maja t. l. po preizkušnji pri preizkusnem zavodu za zrakoplovbo nemški »Lufthansi«. Od tedaj je vršilo službo brez incidenta.

Očividci katastrofe pripovedujejo, da se je naenkrat, ko je letalo letelo kakih 100 m visoko, nagnilo eno izmed kril, nakar je letalo v par minutah zletelo na zemljo. Aeroplan se je z motorjem zaril v tla, pri čemer je bilo slišati močno detonacijo. Nato se je vse skupaj vnelo. Potnike je popolnoma zmečkalo. Državni predsednik v. Hindenburg je poslal soprogi v. Maltzahna sožalno brzojavko, v kateri pravi med drugim, da je Nemčija izgubila s smrtjo Maltzahna enega izmed najzmožnejših nemških diplomatov.

Izkrcanje japonskih mornarjev v Hankovu

Hankov, 23. septembra. (bc.) Zaradi vedno ponavljajočih se protijaponskih demonstracij so včeraj japonske vojne ladje izkrcale v mestu 200 mornarjev.

Darujte za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju!

Naši kraji in ljudje

O pomenu in važnosti mednarodnega kongresa za tujski promet

Že tretjič so se letos sestali zastopniki velikih evropskih tujsko-prometnih organizacij k skupnemu posvetovanju o perečih vprašanjih mednarodnega prometa. Na inicijativo g. dr. Žižka, šefa odseka za tujski promet pri trgovinskem ministrstvu, se vrši leto sta kongres na ozemlju naše države, in sicer na ta način, da je udeležencem dana možnost ogledati si najlepše predele naše skupne domovine. Dvaindvajset evropskih držav je odposlalo svoje odposlance na ta kongres, ki bo reševal skupna vprašanja tako eminentno važne narodno gospodarske veje, kakor je tujski promet. S tem je bil storjen prvi korak k realizaciji načrta grofa Coudenhoveja, k snovanju gospodarske Panevrope, in vse kaže, da ne brez uspeha.

Našemu divnemu Bledu pripada čast, da so se odlični tujci v njegovem okrilju sestali k prvemu posvetovanju. Včeraj popoldne se je vršila prva seja v blejskem Kazinu, kjer je podal generalni tajnik kongresa, Holandec g. van Deventer zanimivo poročilo o dosedanjem delovanju in uspehih. Iz njegovega poročila posnemamo, da se je sklenilo v svrho uspešnejše propagande izdajati reklamne in propagandne brošure, letake in plakate le v gotovih dimenzijah, ki so obvezne za vse člane kongresa. Glavna pozornost je posvečena unifikaciji in skupni organizaciji propagande evropskih držav v Ameriki, tako v severni, kakor tudi v južni. Še tekom letošnjega leta se bo izdala kolektivna brošurica, namenjena za tujsko-prometno propagando v Ameriki. V tej brošuri bodo priobčeni popisi štirinajstih evropskih držav: vsaka sme okupirati največ dve strani z dvema slikama. Osnutek te publikacije je že gotov in ima v njej tudi Jugoslavija svoje častno mesto. Obravnavalo se je nadalje vprašanje ukinitve carine na tujsko-prometne publikacije. Izvršile so se številne intervencije radi ukinitve potnih listov in so pozitivni uspehi deloma že doseženi.

Po poročilu generalnega tajnika se je razvila živahna debata o opremi skupne brošure ter o kolektivni propagandi v Ameriki sploh. Čuli so se različni nasveti glede skupnih anonc, skupnih letakov, filmov, itd. Posamezni predlogi so se izročili generalnemu tajniku v presojo in izvršitev.

Z obžalovanjem se je ugotovilo, da se Francija in Španija iz nerazumljivih vzrokov nočeta udeležiti skupnih akcij. Sklenilo se je ponovno pozvati Francijo, na Španijo pa se ne bo več apeliralo. Že v mraku je bila zaključena prva seja. Nadaljevanje kongresa se vrši danes v Zagrebu, potem pa od Splita dalje na parobrodu »Karagjorgje«. O poteku in rezultatih kongresa bomo še poročali, saj mora ravno Slovenija biti v veliki meri interesirana o velepomembnem mednarodnem zborovanju za napredek tujskega prometa.

★

Zagreb, 23. septembra p. Danes dopoldne so prispeli semkaj iz Ljubljane odnosno z Bleda udeleženci mednarodnega kongresa za tujski promet. Takoj po prihodu se je vršila daljša seja, tekom popoldneva pa so si gostje ogledali mesto in okolico. V nedeljo odpotujejo na Plitvička jezera in od tam dalje v Dalmacijo.

Prihod patrijarha Dimitrija v Ljubljano

V pondeljek bo Ljubljana pozdravila v svoji sredi visokega gosta, poglavarja pravoslavne cerkve v naši državi, Nj. Sv. patrijarha Dimitrija. Iz Rogaške Slatine, kjer je bival odlični gost zadnje čase, bo prispel preko Maribora s svojim spremstvom z brzovlakom ob 17.22 v Ljubljano. Na kolodvoru bodo visokega cerkvenega dostojanstvenika sprejeli predstavniki cerkve in oblasti, gotovo pa se bo k sprejemu zgrnilo tudi ljubljansko prebivalstvo, da v mogočnem številu pozdravi kneza pravoslavne cerkve, ki bo s svojim posetom prvič počastil slovensko metropolo.

Po sprejemu na kolodvoru se bo patrijarh Dimitrije odpeljal v pravoslavno kapelo k molitvi, stanoval pa bo v hotelu «Slon». Zvečer se bo vršil v srebrni dvorani hotela «Union» svečan banket, kjer se bo združila elita zastopnikov naših cerkvenih, civilnih in vojaških oblasti. V torek ob 9. bo patrijarh Dimitrije čital v pravoslavni kapeli svečano liturgijo, a ob pol 11. bo sprejemal v svojem apartmanu v hotelu «Slon». Ob 13. bo sledilo svečano kosilo pri predsedniku pravoslavne občine ljubljanske g. dr. Djinovskem v Pražakovi ulici 11.

Vzradoščena nad visokim posetom bo bela Ljubljana gotovo na prisrčen način izražala čustvo spoštovanja in simpatije do odličnega učenjaka in cerkvenega kneza, Nj. Sv. patrijarha Dimitrija.

Kongres pravnikov v Sarajevu

Sarajevo, 23. septembra.

Danes dopoldne ob pol 10. je bil otvorjen v gledališki dvorani kongres pravnikov. Udeležba je odlična. Kongres je otvoril prvi podpredsednik udruženja dr. Janković, ki je pozdravil predvsem zastopnika kralja generala Stojšića, ministra pravde dr. Subotića, velikega župana in ostale odličnike. Kralju je bil ob burnem odobravanju poslan pozdravni brzojav. Nato je dr. Janković sporočil, da sta predsednik udruženja dr. Polić in drugi podpredsednik dr. Janko Babnik bolna in da se radi tega ne moreta osebno udeležiti kongresa. V imenu vlade je pozdravil kongres minister pravde dr. Subotić, nakar je prisrčno nagovoril udeležence kongresa predsednik sarajevskega udruženja pravnikov dr. Simić. Popoldne so se sestale sekcije in pričele z razpravami.

Užiški zadružniki v Sloveniji

Prihod predstavnikov raznih zadrug v užiški oblasti pod vodstvom velikega župana dr. Baltiča.

Z današnjim dopoldanskim brzovlakom se pripelje v Ljubljano okoli 40 zadružnikov, zastopnikov raznih zadrug v užiški oblasti. V Sloveniji bodo ostali do konca septembra.

Vzpodbudo za potovanje je dal predsednik ravanjske zadruge in predsednik oblastnega odbora g. Milan Smiljanić, k uresničenju potovanja pa je mnogo pripomogel g. dr. Vilko Baltič, veliki župan v Užicah, ki potuje skupno z zadružniki v Slovenijo.

Slovenija je v prirodni osnovi slična užiškim krajem. Slovensko zadružništvo je na zelo visoki stopnji in užiški zadrugarji si žele, da bi se podrobno seznanili z našim zadružništvom, zlasti jih interesirajo one vrste zadrug ki se tudi v užiških krajih kar najbolj uspešno razvijajo. Med te spadajo predvsem živinorejske, mlekarske sadjarske, čebelarske ribarske in druge zadruge.

Naše brate iz Srbije izredno zanima tudi ljubljanska pokrajinska razstava, katere pretežni del obsega slovensko kmetijstvo. Zadružniki si bodo jutri in v nedeljo dopoldne ogledali razstavo, v nedeljo popoldne pa bodo prisostvovali velikimi konjskim dirkam, v ponedeljek bodo posetili vse važnejše zadruge v ljubljanski okolici, a naslednje dni se bodo mudili v raznih gorenjskih krajih, kakor na Bledu, Bohinjski Bistrici, Lescah in v kranjskem srezu.

Po zaslugi velikega župana dr. Baltiča se je v Ljubljani osnoval odbor za sprejem, katerega naloga je, da bodo užiški zadružniki odšli iz Slovenije z najlepšimi utisi.

Užiški zadružniki, bratje iz Srbije, bodite prisrčno pozdravljeni v Sloveniji!

Spomenik žrtvam svetovne vojne na Polzeli

Da se očuva spomin žrtvam, ki jih je iz občine Polzele ugrabila svetovna vojna, se je že pred leti osnoval odbor z nalogo, da zbere prispevke za skromen, a vendar dostojen spomenik. Po večletnem trudapolnem

zbiranju se je načrt približal uresničenju in to nedeljo, 25. septembra, se bo vršilo slavnostno odkritje.

Spomenik je umetniško delo akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja in Alojzija Vodnika. Predstavlja ranjenega leva na tri in pol metra visokem podstavku, v katerega so vrezana imena 77 vojnih žrtev. Odkritje se bo vršilo dopoldne in so vabljeni vsi bivši vojaki iz Savinjske doline ter častilci spomina in pietete do žrtev svetovne vojne. Popoldne pa se bo vršila predstava Finžgarjeve drame »Naša kri« na Tonovem vrtu v korist spomenika, ki je nekoliko še na dolgu.

Vlomilec Globočnik v pasti

Ljubljana, 23. septembra.

Danes okrog 2. ponoči je nočni čuvaj tvrdke Pipan in komp. na Dovozni cesti opazil plaziti se okoli skladišča temno senco. Pozneje se mu je zazdelo, da čuje tudi pritajen korak. Od časa do časa je zaškripal pod čevljem pesek, znak, da nekdo oprezuje okrog poslopja. Čuvaj je parkrat obšel skladišče, vendar ni opazil ničesar sumljivega, kar ga je zopet pomirilo. Mislil je pač, da je bušknila mimo senca zapoznelca, ki pa je odšel dalje svojo pot.

Čez čas pa se je čuvaju nakrat zopet zazdelo, da čuje kakor od daleč udarce s sekiro. Pri ponovnem obhodu skladišča je čuvaj nakrat zapazil, da je okno za skladiščem odprto, poleg na tleh pa prislonjena sekira.

Čuvaj je tedaj takoj ugotovil, da gre za drzen vlom in da se mora storilec nahajati še v skladišču, skočil je radi tega takoj v telefonsko sobico ter obvestil bližnjo policijsko stražnico in svojega šefa.

Vlomilec, ki ni slutil nikake nevarnosti, je medtem pridno brskal po skladišču za stvarmi, ki bi jih bilo vredno vzeti s seboj. Končno se je že približal oknu v namenu, da odide zopet na prosto.

Tisti hip pa ga je strah vrgel nazaj. Pri oknu je tat zagledal obraz čuvaja in poleg njega tudi — stražnika... Malce na to so zaropotali tudi ključi v vratih in vstopil je še drugi stražnik. Preplašeni vlomilec je frfotal v temi kakor veščа iz kota v kot, iskajoč prilike in luknje, skozi katero bi pobegnil na zrak. Njegovo prizadevanje pa je bilo brezuspešno. Stražnika sta ga kmalu pograbila in spoznala v njem 25letnega bivšega hlapca, sedaj nevarnega vlačugarja Ivana *Globočnika*, doma iz okolice Cerkelj na Gorenjskem.

Okolici kjer se nahaja Pipanovo skladišče, je pretila velika nesreča. V skladišču se namreč nahaja velika zaloga bencina, raznih strojnih olj ter sličnih eksplozivnih in gorilnih snovi in bi lahko v primeru, da bi vlomilec prižgal luč, nastala naravnost usodna, strahovita katastrofa.

Požar v Šiški

Po rahlem deževju, ki je tekom dneva nastopalo skoro od ure do ure, je zvečer začelo nad Ljubljano močno treskati in od časa do časa se je vlil naliv, ki pa je zopet ponehal in se po novih treskih strele zopet vlil na mesto. Posebno okrog 23. je bilo par treskov izredno močnih, da so zaječale šipe.

O polnoči je strel z gradu naznanil, da je nekje izbruhnil požar. Gasilci so z motorno brizgalno hiteli v Šiško, kjer je gorela Bizjakova mizarska delavnica blizu cerkve sv. Jerneja. Ogenj je naglo objemal objekte in rdeči sij požara se je videl daleč na okrog. Prizadevanju gasilcev in prebivalstva, ki je prihitelo na pomoč, pa je uspelo ogenj lokalizirati in okrog pol 2. preprečiti opasnost, da bi se požar razširil tudi na ostale objekte.

Danes ob 4., 7. in 9. uri. Oba dela naenkrat!

.: CARJEV SEL :.

V glavni vlogi slavni Rus Ivan Možuhin. Sodelujejo ruske balalajke!

Kino «LJUBLJANSKI DVOR»

Telefon 2730.

Pokrajinska razstava v Ljubljani

Včerajšnje poslabšano vreme ni zadrževalo posetnikov. — Samo šolske mladine je bilo včeraj na razstavišču okrog 3000. — Poskusno oranje na kmetijski razstavi. — Naši čebelarji in sadjarji. — Preureditev v vrtnarskem oddelku. — Veliko zanimanje za nedeljsko razstavo konj. — V Malem pratru novo tekmovanje.

Vreme se je včeraj sicer kisalo, kar pa se je glede na poset prav malo poznalo. Kdor hoče videti to našo lepo razstavno prireditev, ga tudi deževne kaplje ne obdržijo doma. Zelo mnogo je bilo včeraj na razstavišču šolske mladine, ki si je z velikim zanimanjem ogledala vse posamezne oddelke razstave. Bilo je vsega skupaj na sejmišču okrog 3000 učencev in učenk. Približno toliko je bilo tudi ostalega občinstva.

Predvčerajšnjim popoldne je Kmetijska družba priredila na travniku v Tivoliju poleg velesejmskega prostora

poskusno oranje s Sackovimi plugi

raznih vrst. Te prireditve se je udeležilo mnogo kmetovalcev in drugih interesentov. Poskusno oranje je bilo zelo poučno, kajti pokazalo je, katere vrste plugov so najprikladnejše za naše kmetijske razmere.

Vodil je poskusno oranje zastopnik Sackovih plugov g. Schneidemann iz Zagreba. Univerzalni Sackovi plugi se lahko poljubno uravnajo za plitko ali globoko oranje, za ostre ali široke brazde, za temeljitejše obračanje brazd ali za popolnejše drobljenje zemlje. Lahko se nanje pritrde tudi drugi deli, s katerimi se vrše razna njivska opravila. Namesto plužnika lahko pritrdimo na gredelj okopalnik ali kultivator ali osipalnik, izruvač za krompir in za peso ter razne druge priprave. Jekleni materijal, iz katerega so ti plugi izdelani, je izredno trpežen. Imamo v Sloveniji Sackove pluge, ki delujejo v zadovoljstvo lastnikov že nad 35 let.

Kmetovalcem, ki so prisostvovali poskusom, sta še najbolj ugajala pluga D7MN in D6MN, ki sta za večino zemlje v Sloveniji najprikladnejša in tudi že splošno razširjena. Za posebno lahke zemlje se priporoča D5MN, za težke zemlje pa in za bolj globoko oranje D8MN ali pa celo D10MN. Za rigolanje hmeljnikov je še precej dober R14MN, vendar se bolj priporoča R 16. Izmed obračalnikov je na steptani zemlji najbolje deloval brabantski obračalnik BW7I, ki je prikladen za bregovite lege in obrača zemljo vedno na eno stran. Vendar se je navzočim kmetovalcem zdel ta plug nekoliko pretežak in so smatrali, da je za naše brege prikladnejši št. 5. Zanimivo je tudi, da je večina plugov zgrajenih po načinu samovodilnikov, katerih ni treba držati za ročice.

Želeti bi bilo, da bi se taka poskusna oranja vršila večkrat po raznih krajih po deželi, da bi si kmetovalci v večjem številu ogledali delo z modernim orodjem in se prepričali o njegovi dobičkanosnosti. Sedaj, ko je carina na pluge odpravljena, so cene znatno znižane in se dobi to orodje cenejše nego kako podeželsko slabo napravljeno oralo.

Odlikovani sadjarji

O sadni razstavi smo že pisali, da ima izloženo izredno dobro blago. Po oceni so bili odlikovani z zlato kolajno naslednji sadjarji: Jož. Rudež v Tolstem vrhu in Ant. Ulm v Klevevžu; s srebrno kolajno: grofica Matilda Trenkl v Sevnici, žup. Jos. Šribar v Artičah, grof Attems v Brežicah, Iv. Simončič v Brežicah, J. Plesec v Šmartnem ob Paki in sadna drevesnica v Kukanovcih; z bronasto kolajno: Ant. Tkalec v Obrežu, Mih. Müller v Bokalcih, Mih. Brenčič v Ptuju, Er. Hinze v Ptuju, Ljud. Sagadin v Ptuju in Al. Radkovič v Brezovici pri St. Jerneju. Priznalne diplome so se dale: samostanu v Pleterjah, kmetijski šoli na Grmu, kmetijski šoli v Št. Jurju, O. Bambergu v Impolci, Jak. Žnidaršiču v Središču, Jos. Tomažiču v Vitanju, Vinko Stergarju v Sromljah, Ant. Godcu v Malinogi, Štef. Jerebu v Podlipi, Fr. Šoštarju v Slatini, Mih. Marovtu v Braslovčah, Pavlu Dostalu v Ptuju.

Ocena medu na razstavi

Množina razstavljenega medu in množina zalog, s katerimi čebelarji razpolagajo, nam kaže, da je bila letos čebelarska letina bolj slaba. Posebno malo je cvetličnega medu, dočim je ajdovega več. Zadnji ima, kakor sploh ves naš med, temnejšo barvo, zato pa vsebuje več rudninskih snovi in je bolj radioaktiven kakor tuje svetle vrste, ki so tu in tam celo ponarejene.

Ocenjevalna komisija, obstoječa iz gg. A. Bukovca, M. Humeka in Jos. Verbiča, je našla, da je veš razstavljeni med zelo okusen, čist, zadosti zrel in lično opremljen.

S srebrnimi kolajnami so bili odlikovani: g. Šetina z Jesenic, Fr. Herrja iz Središča, Jože Okorn iz Škofje Loke, Jos. Mrak z Viča, Fr. Kunaver iz Žirovnice. Bronaste kolajne so dobili: J. Bratuša iz Obreč, I. Elzner iz Ljubljane, I. Fišer iz Rogatca, Ivo Verbič iz Ljubljane, R. Gallob iz Mežice. Posebno priznanje se je izreklo Fr. Ručigaju iz Dobenega in Iv. Jenku iz Mirne peči.

Razstavni prostor je okrašen z ličnimi napisi, ki opozarjajo konsumente, da je med najboljše živilo za mladino, rekonvalescente, turiste in oslabele stare ljudi. Je pa tudi izborno zdravilo za slabokrvne, nervozne in težko prebavljajoče osebe. Zato ga ne bi smeli pogrešati v nobeni hiši. Na razstavišču se prodaja in toči med v posode, ki jih prinesejo ljudje s seboj, ali pa se kupijo na mestu. Naprodaj pa so tudi še nekateri vzorci, ki se bodo oddajali ob sklepu razstave po nizki ceni.

V vrtnarski razstavi bomo danes videl novost, in sicer je tvrdka Anton Bajc za danes popolnoma preuredila svojo razstavo. S tem se bo zanimanje za ta najlepši del razstave še povečalo. Precej interesentov ima radijski oddelek, kjer se je sklenilo že nekaj kupčij. V trgovskem delu, kjer je razstavljeno blago jesenske in zimske sezije, tudi ne manjka nakupovalcev.

Včeraj smo videli na razstavi precej Hrvatov in Srbov (iz Banata) ter nekaj Avstrijcev, ki so se interesirali za sadje.

Interesente ponovno opozarjamo na nedeljsko razstavo konj in konjske dirke. V Malem pratru bo danes zvečer tekmovanje največjih moških nog (v stopalu) in najlepših damskih nog (od kolena do stopal). Oba prvaka bosta dobila zelo lepi nagradi.

Prvič v Ljubljani!

Napeto! Pustolovno!

Divji jahač Ken

Prekrasni cowboyski film. — Kopači zlata — Zlata polja. — Napadi razbojnikov na transporte zlata. Ken in njegov konj strah in trepet razbojnikov. Krasni naravni posnetki. — Lepi igralci. — V glavni vlogi smeli in drzni

Ken Maynard in njegov konj Tarzan

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Sobota, 24.: «Večni mladenič».
Nedelja, 25.: «Orlov».

Traviata

V ljubljanski operi.

Predsezona je prinesla danes drugo opero «Traviato», ki smo jo pri nas vajeni slišati z gostom v partiji Violette. Tudi danes je v tej, pevsko, a ne mnogo manj tudi igralsko težavni ulogi gostovala ruska pevka ga. Davidova. Alfreda je pel tudi kot gost gosp. Burja, ki je pred par leti prvič nastopal tudi na našem odru, bivši učenec dr. Kozine, sedaj angažiran v Mariboru. Tretja glavna uloga Georg Germont, je bila v posesti gosp. Holodkova. Dalje so se polegzbora v manjših partijah predstavili ge. Poličeva in Ribičeva, gg. Mohorič, Janko itd. Glasbeno vodstvo je bilo Neffatovo, režija Šubljeva. Tudi kosček baleta se je pokazal.

Ga. Davidova ima glas močnega kalibra; obsežen, v vseh legah probojen, za partijo Violette morda celo preobremenjen je dokaj gladko izšolan, toda v celem obsegu večera ne vedno enako svoboden. Pevka vendar sega daleč preko srednje vrednosti; želel bi jo le slišati še v kaki drugi ulogi. Nezadostno pa je njeno izgovarjanje. Človek dolgo ne vé, v kakšnem slovanskem narečju prav za prav poje. Menda je to rusko izgovarjana srbščina, ki pa jo pevka žrtvuje melodični liniji. Ljubše bi mi bilo, ako bi pevka pela svojo ulogo v svojem materinskem jeziku, kakor je to storil gosp. Holodkov. V tem oziru je gosp Burja pa skoraj osoren. Izgovarja točno in jasno. Odkar ga nisem slišal, je napredoval prav krepko v vsakem pogledu. Na odru se kreta svobodno in lahko, igra, ki sicer od Alfreda ne zahteva bogve kaj, ga ne ovira pri petju. Njegova zunanjost, njegov nastop je prav simpatičen. Močno je muzikalen, a glas mu je še ozek in šibak, zlasti v ansamblih se nehote utaplja. Treba mu je še let, da se tudi glasovno zmagovito in široko razmahne. Po veselem razvoju, ki ga ima v teh par letih za seboj, smemo pričakovati, da se povzpne do prav dobrega in močno uporabnega pevca. Vesel sem bil aplavza, ki ga je bil deležen tudi na odru. Izvrsten, seveda, je bil kot oče Alfreda je gospod Holodkov. Njemu se prilega skoro vsaka partija. Vsled svoje univerzalnosti in velike pevske potence je danes prvi pevec naše opere. Takih nam bi bilo treba pet, šest, in opera bi bila vedno polna. Kar bi potrošili zanje, nam bi vrnili hvaležni obiskovalci gledališča.

Predstava je bila v splošnem prav dobra in brez skrbi so jo lahko zaupali mikrofonu, ki jo je prevajal v Zagreb.

Italijanski tisk o slovenskih grafikih

V reški «La Vedetta d' Italia» z dne 21. t. m. je objavil Miglavio daljšo oceno del nekaterih jugoslovenskih grafikov, ki so razstavili na ondotni mednarodni razstavi. Slovencem Elku Justinu, Hinku Smrekarju, Ivanu Kosu in Saši Šantlu posveča lepo pozornost in kaže mnogo umevanja za njihova dela in stremljenja. Najdalje se je pomudil pri Elku Justinu, ki je zanj «zelo močan lesorezec». O tej moči pričujejo v glavnem skrbna izbira motivov, pri čemer kaže največ zanimanja za lepe figure slovenskih starcev, tehnika, ki je priprosta, a neizumetničena, in naposled umetnikova dojemljivost in sila občutja. Justinova «Starca» sta za njegov način občutja in izraza posebno značilna. Čeprav kažejo Justinova dela lahko in spretno roko, so vendar sad stalnega truda, vztrajnega dela in zgoščevanja umetnikovih energij.

O H. Smrekarju sodi, da je eden najbolj inteligentnih slovenskih slikarjev; njegove karikature in humoristične vinjete so zelo zanimive. Kritik ga primerja z Napoljčanom Giuseppejem Ribero.

O Ivanu Kosu meni, da je primitivist, vendar pa so njegova dela zelo živahna in zanimiva: pod Kosovo veščo roko dobivajo stari motivi življenjsko silo.

Prav tako pohvalno se izreka kritik laškega lista o pokrajinskih slikah Saše Šantla.

SLOVENJGRADEC. Mislinjska podružnica SPD obvešča javnost, da se »Turistovski dom« na gori Urški zatvori 26. septembra.

CERKNICA. V nedeljo, dne 25. t. m. bo predaval ob 2. popoldne g. prof. F. Dolžan o temi: »Kako je nastal svet«. K zanimivemu predavanju vabi odbor vsakogar najtopleje.

ŠKOFJA LOKA. Na dan sv. Mihaela, dne 29. t. m. se bo vršil vsakoletni sejem. Vabimo vas, da ga posetite!

VRHNIKA. Stanovanjska beda trka z vso neizprosnostjo tudi pri nas na vrata in glasno kriči na gluha ušesa naših občinskih veljakov, izvoljenih po veliki večini na »krščanski« podlagi. Videli bomo prav v kratkem, ali se bodo ti krščanski možje zganili v zadnji uri in se zmislili na položaj revnih najemnikov ali pa bomo doživeli, da se bo na sejmišču utaborilo kakih 14 družin, ki so jim odpovedana stanovanja. Povsod drugod se občine brigajo za svoje občane, samo tu se do sedaj nihče ne gane, dasi imamo razne prazne magacine itd., kjer bi občina s sodelovanjem lastnikov istih z majhnimi stroški lahko napravila nebroj stanovanj. Upamo in prosimo prizadete gg., naj se nas usmilijo v zadnjem trenotku in naj nas ne tirajo v obup. Dopisnik.

Domače vesti

* **Zanimanje kralja Aleksandra za konjske dirke v Ljubljani.** Kralj Aleksander se zelo zanima za razvoj konjskega sporta v Sloveniji. To se je pokazalo že povodom ustanovitve Kola jahačev in vozačev v Ljubljani, ko je kralj z veseljem privolil, da prevzame pokroviteljstvo nad novim konjsko-sportnim društvom prestolonaslednik Peter. Kolo jahačev je obvestilo kralja, da priredi v soboto 24. in v nedeljo 25. t. m. velike konjske dirke. V znak naklonjenosti in zanimanja za viteški sport v Sloveniji je kralj odredil, da ga bo zastopal na dirkah divizijonar general Danilo Kalafatović.

* **Poziv sorodnikom in tovarišem vojakov, padlih v koroških bojih.** Dne 30. oktobra bo v Dravogradu odkritje nagrobnega spomenika tukaj v koroških bojih leta 1919. padlih vojakov. Pokopanih je v tem kraju 20 jugoslovenskih junakov. Znana so le naslednja imena: Malič Urh, poročnik; Pogačnik Jožef, Es Avguštin, Košir Franc, Korošec Franc, Kropec Ivan, Lepej Anton, Maček Franc, Mlakar Jakob, Mlinc Anton, Rozman Alojzij, Temnikar Matija. Drugih osem je neznanih. Prosimo sorodnike in tovariše, ki bi vedeli za ime katerega tukaj pokopanega, nam neznanega sobojevnika, da nam tekom osmih dni sporoče ime na naslov »Kolo jugoslov. sester, Dravograd«.

* **Samaritanski tečaj.** Trboveljski odbor Rdečega križa SHS priredi letos v zimskem času poljuden samaritanski tečaj za odrasle vseh slojev. Tečaj prične sredi oktobra in se bo vršil enkrat na teden po dve uri zvečer. Tečaj je brezplačen. Udeležijo se ga lahko osebe obeh spolov, ki so dovršile 16. leto. Vodstvo tečaja prevzame društveni zdravnik g. dr. Hugon Baumgarten. — V 8 predavanjih se bo poučevalo najvažnejše o anatomiji človeškega telesa, o naglih obolelostih, o zastrupljenjih, o antiseptičnem zdravljenju ran, o obvezah, o krvavitvah, o električnih nezgodah, o opeklinah in poparjenih, o kostolomih, izpahnenih in zmečkanih udih, o prenosu ponesrečencev in o negi na bolniški postelji. Tečaj bo teoretičen s praktičnimi vajami. Končni izpit, h kateremu se lahko javi vsak udeleženec, se bo vršil po končanem tečaju. Na željo dobe oni, ki položijo izpit, frekventacijsko izpričevalo s splošno oceno. Vpisovanje v tečaj se bo vršilo v nedeljo 2. oktobra ob 10. dopoldne pri Trboveljskem odboru Rdečega križa SHS v pisarni deške šole v Trbovljah. Kraj in začetek tečaja se bo pravočasno objavil. Vsa pojasnila dobe interesenti pri funkcijonarjih Rdečega križa. — **Trboveljski odbor Rdečega križa SHS.**

* **Smrtna kosa.** Umrla je v Domžalah ga. Franja Stare, roj. Brišnik. Pogreb popularne žene se bo vršil v nedeljo popoldne. — V Ljubljani je umrl g. Valentin Pestotnik. Njegov pogreb bo v nedeljo popoldne. — V sanatoriju na Dunaju je umrla ga. Leopoldina Čerin, roj. Buresch, soproga višjega kapelnika dr. Jospa Čerina. Pogreb tragično preminule bo naznanjen naknadno. — V Obrežu pri Središču je umrla ga. Marija Rakuša, roj. Majoško, mati našega odličnega somišljenika g. Martina Rakuše. Pokojnica je dosegla visoko starost 85 let. Umrlim blag spomin, preostalim naše sožalje!

* **Civilni pogreb Leopolda Brvarja v Zagorju.** Sporočajo nam: Ker je zagorski župnik odklonil vsako zvonenje pri cerkvenem pogrebu nenadoma umrlega Leopolda Brvarja, posestnika in rudniškega upokojenca v Zagorju, so svojci pokojnega odklonili tudi cerkveni pogreb in se bo vršil danes popoldne ob 16. izpred hiše žalosti na zagorsko pokopališče civilni pogreb.

* **Trgovci, trgovski, bančni in industrijski uslužbenci,** ali ste se že priglasili kot člani k Trgovskemu dobrodelnemu društvu »Pomoč« v Ljubljani, Beethovnova ulica 10?

* **Nov dotok vin na Pokrajinski razstavi v Ljubljani.** Tudi v tem razstavnem vinskem oddelku je vsak dan, osobito v poznejših popoldanskih urah živahno vrvenje. Splošna sodba je, da so vina prvovrstne kvalitete, zlasti starejša bela, tako štajerska kakor dolenjska. Vodstvo tega oddelka nam sporoča, da so pravkar došla nova ojačenja štajerske izbrane male graševine, traminca in murskega bisera od Bouvierja ter dišečega traminca in vina vermut od Osterbergerja, iz Dolenjske pa rdeče in belo staro vino od kartuzijancev.

* **Poizkušen samomor.** Iz Prevalj nam pišejo: V torek 20. t. m. je carinska pregledovalka Lizi M. izpila večjo količino lizola ter je po zaužitju hotela skočiti v reko Mežo, a je to preprečil njen brat in neki cigani. Zdravniško pomoč ji je nudil g. dr. Suher iz Prevalj. Nesrečnica se bori s smrtjo in je malo upanja, da ostane pri življenju. Vzrok obupnega čina je baje nesrečna ljubezen.

* **Smrtna nesreča lovca.** V varaždinski okolici se je smrtno ponesrečil lovec notar Stjepan Kolarek. Po lovu se je odpočil na deblu pred gostilno, kamor je povabil svoje znance in prijatelje, da skupno proslavijo lovski blagor. Prst je držal na petelinu puške, z nogama pa je bil vprt na kopito. Nenadoma se mu je puška sprožila in je ves naboj zadel neprevidnega lovca v obraz ter mu ga ožgal in razmesaril. Kljub zdravniški pomoči je nesrečni lovec v bolnici kmalu nato izdihnil.

* **Nesreča v vojaškem skladišču pri Petrovaradinu.** Pri vojaškem municijskem skladišču v Bukovcu pri Petrovaradinu se je pripetila velika nesreča. Artiljerijski kapiar Dragoljub Milenković je vzel iz skladišča topovsko granato, kalibra 37 mm, ki se jih poslužujejo pri pešadiji, in jo hotel odpreti. Pri tem svojem poslu je ravnal tako neprevidno, da je granata eksplodirala in mu strašno razmesarila spodnji del života. Nesrečni vojak je obležal na mestu mrtev. Granata je poleg tega smrtnonevarno ranila redova Ilića in Cipra, o katerih ni upanja, da ostaneta pri življenju, več drugih pa je lahko ranila.

* **Samomorilni poskus Slovenke v Mostarju.** V Mostar je pred kratkim došla 21-letna Rozika Zakšek ter se zaljubila v nekega narednika - avijatika. Njuna ljubezen ni dolgo trajala, ker je narednik Rozko zapustil. Mladenki je nesrečna ljubezen tako šla k srcu, da je skienila izvršiti samomor. Odšla je na Aleksandrov most in se vrgla v Neretvo. Slučajno pa jo je opazilo več ljudi, ki so jo v zadnjem trenutku rešili sigurne smrti. Na policiji je vsa obupana izpovedala svojo nesrečno ljubezen in izjavila, da se bo pri prvi priliki usmrtila. S primernim podukom so jo iz Mostarja spravili v Slovenijo.

* **Požar v sarajevskem kinematografu.** V četrtek popoldne je zaradi kratkega stika izbruhnil požar v projekcijski sobi sarajevskega kina »Imperial«. Igrali so ravno poskusno predstavo za uradno komisijo, film »Madame Sans Gêne«. Vneli so se vsi filmi v sobi in je začela goreti tudi že oprava v kinu. Gasilcem se je posrečilo, da so požar omejili, potem ko je popolnoma uničil projekcijsko sobo s projekcijskimi aparati in povzročil nad pol milijona dinarjev škode. Kino je last delniškega društva »Kinema«.

Poročna potovanja

ter poroke same zahtevajo za neveste posebnih oblačil. Priporočamo nevestam, da izbirajo oblačila v ljubljanski najkrasnejši zalogi modernih oblek, plaščev in kostumov, pri tvrdki **Fran Lukič, Stritarjeva ul.**

* **Nakit v vrednosti pol milijona dinarjev ukraden.** Na beograjskem kolodvoru so prijeli opasnega železniškega tatu, ki je sistematično vršil tatvine v vlakih na progi Sušak - Zagreb in Beograd - Skoplje. Aretiran je bil malo pozneje, ko je ukradel v vlaku ženi bivšega narodnega poslanca Georgijevića iz Vršca kovčeg, v katerem je bil nakit v vrednosti pol milijona dinarjev. Zlikovec je star 24 let in se piše Ivan Belečić. Doma je s Sušaka.

* **Velika pozornost vzbuja na Pokrajinski razstavi v Ljubljani, paviljon »E« 52—54** pisalni stroj »Halda«, ki je švedski izdelek in nedosegljiv v konštrukciji in materijalu. Generalno zastopstvo za vso Jugoslavijo: **Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.** 1411

* **Motenje želodca in črevesa** napadi telesnih bolečin, razdražljivost, nervoznost, omotičnost, sanje z bojaznijo, splošno počutenje slabosti, zmanjšano veselje do dela se omili s kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« na dan. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo, kako izborno služi voda **Franz-Josef** kot voljno odpirajoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 46-L

KUŠAKOVIĆA KALODONT
najboljša pasta za zobe.

* **Tvrdka Fritzi, Celovec, Villacher Strasse 19,** je razstavila na letošnjem jesenskem velesejmu razne zanimivosti, med temi tudi novosti, na primer med ljudstvom še vedno premalo poznano ljudsko glasbilo, mizne klavirske citre, na katere se lahko igra brez znanja not ter je mogoče vsakomur priučiti se igranja najlepših komadov in sicer s podložljivimi notami v slovenskem in nemškem jeziku. Glasbilo je zelo ceno in priporočljivo za vsakogar. Poleg tega razstavlja tvrdka gumaste predmete kakor tudi patentne novosti. Interesenti imajo priliko da si te razstavljene predmete ogledajo v paviljonu H, koja 524. Zastopstvo za Jugoslavijo ima A. Zorko v Mariboru, Aleksandrova cesta 14, ki razpošilja vse predmete, založene od te tvrdke. 1320

Iz Ljubljane

u— **Redni občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo** se bo vršil v nedeljo dne 25. t. m. ob 10. dopoldne v restavracijskih prostorih hotela Union v Ljubljani. Razen običajnega dnevnega reda se bo razpravljalo o likvidaciji stanovanjskega vprašanja, davčnih in drugih važnih stanovskih zadevah. Povabljeni gospodje delegati se prosijo točne in sigurne udeležbe.

u— **Članski sestanek Sokola I.** se vrši v soboto 24. t. m. ob 20. uri zvečer na Taboru v moški telovadnici (vhod nasproti vojašnice). Dnevni red posvetovanja je velevažen: **poročilo o gospodarskem stanju in ukrepi za sanacijo Tabora.** Vabimo članstvo, da se številno udeleži tega večera in pozivamo člane, da medsebojno opozore na važnost razprav na tem večeru. Odbor.

u— **Razstava grškega in rimskega kiparstva** v odlivkih iz pariškega Louvrea je odprta še za čas pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«. Razstava je dostopna v Jakopičevem paviljonu vsak dan od 9. do 18. in opozarjamo nanjo posebno obiskovalce z dežele.

u— **Zveza trezne mladine.** Danes ob 17.30 se bo vršila seja širšega odbora, ki je obvezna za vse odbornike ljubljanskih kol.

u— **Popisovalni urad mestnega magistrata** bo radi pečarskih del ter snaženja uradnih prostorov **v ponedeljek in torek, to je dne 26. in 27. septembra t. l., za stranke** zaprt. Izvzeti so le najnujnejši slučaji.

u— **Ranj Kassra - Tom Bill,** igra s smrtjo, namreč na velesejmu, kjer vzbujata obče zanimanje. Občudovanja vredne so produkcije brata in sestre Rani - Kassra. Vsakdo je osupljen, kdor se je prepričal, s kako **točnostjo mu napove kraj rojstva in čas rojstva.** Po vrhu pa še natanko, koliko imaš denarja v žepu. Še bolj občudovanja vredne pa so produkcije Toma - Billa, ki se pusti zvezati v dvajset prisilnih jopičev ter nato živ pokopati brez vsakega rešilnega sredstva. Vsekakor so to zmožnosti, ki jih vsakdo mora občudovati, zato naj si jih čimprej ogleda, kdor jih še ni videl. 1319

u— **Epohalna novost na velesejmu.** V paviljonu H, koja 474, je razstavila angleška tovarna svoj najnovejši izum, tako zvan »PURMOTO«. To je iz avstralskih rastlin sestavljeno sredstvo za čiščenje, svetlikanje in poliranje pohištva, avtomobilov, vsakovrstnega usnja, sploh za vse emajlirane in politirane predmete. »Purmoto« odstrani vse madeže (od olja, črnila, vode itd.) navedenih predmetov, a da obenem nov sijaj predmetom, tako da zgledajo kakor novi. More se uporabljati tudi kot čistilno sredstvo za čevlje vseh vrst in barv. Radi svoje vsestranske uporabnosti je neobhodno potreben v vsakem gospodinjstvu, v pisarnah, avtogaražah, hotelih itd. Obiskovalcem jesenske razstave v Ljubljani priporočamo, da si ogledajo izložbo, kjer se vsakomur brezplačno razkaže učinek tega čudovitega proizvoda. 1331

u— **O življenju Eskimov.** V soboto in nedeljo dne 24. in 25. t. m. nam prinaša ZKD izredno zanimiv in poučen program, ki nam prikazuje v prekrasnih slikah Grenlandijo najsevernejšo obljudeno pokrajino naše zemeljske oble. Film nam prikazuje življenje tamošnjih prebivalcev Eskimov, njih šege in navade. Pretresljive so slike, ki kažejo, rodbinsko življenje in siromašnost ljudi, ki pa visijo z vso ljubeznijo na svoji rodni grudi. Vzgoja mladih Eskimov, lov na bele medvede, lisice in tulinje, gradba hiš v večnem ledu, vse to je razvidno iz tega poučnega filma. Priporočamo vsakomur ogled tega sporeda, ki nudi obilo užitka. Predstave v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 9.30 in 11 uri dopoldne.

u— **Tekma trebušnikov in debelušnikov,** ki bi tako sijajno izpopolnila razstavo domačih pridelkov na Pokrajinski razstavi, se snoči na žalost radi nalива ni mogla vršiti, ker so udeležbo morale odpovedati najponderabilnejše osebe. Zato pa bo tekma tem obilnejša in obširnejša nocoj ob 21. uri. Tudi nagrada — sodček piva — bo nocoj že vbočen in ravno prav temperiran. Opozarjamo, da bodo obenem tekmovale tudi najlepše nožice in gospodje, ki žive na najširši podlagi.

OBLAČILA tvrdke J. Maček
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

u— **Na Gradbeni rokodelski šoli v Ljubljani** se vrši vpisovanje pri ravnatelstvu Tehniške srednje šole od 28. do 31. oktobra. V šolo se sprejemajo zidarji, tesarji in kamnoseki. Šola ima tri razrede, ki trajajo po pet mesecev (od 1. novembra do 31. marca). Za sprejem v prvi razred se zahteva, da je učenec star najmanj 17 let, da je dovršil osnovno šolo, da se je izučil zidarske, tesarske ali kamnoseške obrti in da napravi sprejemni izpit iz slovenščine (pisanje po narekovanju). V drugi (tretji) razred se sprejemajo učenci, ki so uspešno dovršili prvi (drugi) razred na tej šoli. Učenci vseh treh razredov se za sprejem prijavijo lahko pismeno. Novi učenci morajo prijavi priložiti krstni (rojstni) list, zadnje šolsko izpričevalo, učno izpričevalo in nravstveno izpričevalo, k sprejemnemu izpitu pa se morajo zglasiti v pondeljek 31. oktobra ob 10. Redni pouk se v vseh treh razredih prične v četrtek 3. novembra, ob 8. uri.

u— **Drobna policijska kronika.** V popolnoma alkoholiziranem stanju so predsinočnjem spravili stražniki na policijo nekega Franceta C. Možakar je moral noč seveda prespati na »pričnah« in se je zjutraj zbudil s strahovitim mačkom. Za steno je med tem še sanjala znana razvratnica Milka, ki jo je »snel« stražnik ponoči v Tivoliju v družbi raznih pijanih moških. V ostalem so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina na Vodnikovem trgu, 1 telesna poškodba, 1 poškodba tuje lastnine, 1 telesna poškodba, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 2 prestopka prekoračenja policijske ure, 1 nezgoda in 17 prestopkov cestnega policijskega reda.

u— **Zopet tatvina na trgu.** Med gnečo na Vodnikovem trgu se je predvčerajšnjim dopoldne vrinil neznan tat, najbrže ženskega spola in skušal prazniti žepe. Imel pa ni uspeha, zatorej se je umaknil, boječ se, da ga kdo ne spozna. Tekom umika pa se mu je vendar ponudila ugodnejša prilika. Zapazil je namreč v košari branjevke Karle Babnikove iz Kozarij bel robec, v katerem je vedel, da je zavit denar. Tat si je prilastil robec z vsebino vred na tako spreten način, da je branjevka tatvino opazila, ko je bil uzmovič z robcem in štirimi »kovači« že davno na varnem.

u— **Dve nezgodi s kolesi.** Delavka Ana Longika, stanujoča na Prulah, je imela predvčerajšnjim popoldne opravka v mestu. Ko je okrog 17. šla po Resljevi cesti, ji je na vogalu Komenskega ceste privozil nasproti mlad kolesar in se zapodil naravnost vanjo. Longikova je naravno padla po tleh, prevrnil pa se je tudi kolesar sam. Oba sta odnesla težje poškodbe. Še težje pa se je na Tržaški cesti na Glincah ponesrečil v četrtek mehaniški vajenec Albin Čebela. Zvečer je vozil poleg sebe na kolesu še svojega tovariša Mirka Svetlika. Naenkrat pa so se preломile nad prednjim kolesom vilice, kar je imelo za posledico, da sta treščila na tla. Pri padcu se je Čebela tako močno poškodoval, da so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnico. Svetlič je zadobil le lažje poškodbe in so ga obdržali v domači oskrbi.

u— **Pobeg iz bolnice.** Ljubljanska policija je pred dnevi aretirala dve znani navihanki, 19letno Pavlo Guzelj iz Male Oselice ter 24letno Pavlo Šlak iz Polšnika, ki sta prodajali po mestu ljubezen za denar. Policijski zdravnik je po pregledu obe poslal kot spolno bolni na dermatološki oddelek splošne bolnice. Kaj pa sta obe deklini vedeli, da ju čaka po ozdravljenju radi vlačugarstva kazen pred sodiščem, sta sklenili iz bolnice pobegniti. Namen sta v sredo ponoči res tudi izvršili. Pri begu sta odnesli iz bolnice vsaka svojo bolniško srajco, bolniške copate ter ženski spodnji krilli, v skupni vrednosti 350 Din. Ker v taki obleki nista mogli bežati daleč, je skoro gotovo, da sta se obe skrili pri kaki dobri znanki.

Puloverje 1
in modne telovnike v veliki izbiri priporoča
Miklošičeva 20. I. Urbančič.

u— **Plesno šolo otvori** tudi v letošnji plesni sezji družabni odsek Društva drž. računskih in blagajniških uradnikov. Dame in gospode, ki želijo obiskovati te plesne vaje, vabimo, da pismeno prijavijo do dne 30. septembra t. l. svoj naslov in značaj z označbo bivališča temu družabnemu odseku, Krekov trg št. 1, finančno računovodstvo, II. Pričetek in kraj naznanimo pravočasno. 1415

u— **Vsako noč** ob pol 24. v Chinese - Tinca - baru na velesejmu predstava kitajskega čarovnika. 1425

u— **Tekmovanje največjih moških in najlepših ženskih nog** bo danes zvečer na zabavnem oddelku Ljubljanskega velesejma. Nagradi za oba prvaka bosta prav lepi. Pridite gledat!

u— **Navodila za fotografiranje,** s katerimi se na enostaven način hitro in zanesljivo priučiš fotografiranja ter »Potomer« za pravilno osvetljevanje plošč dobiš v drogeriji Kanc, Židovska ulica. 1124

u— **Malinovec,** pristni dobite v drogeriji Kanc, Židovska ulica. 1039

u— **Stenicol** najboljše sredstvo proti stenicam v zalogi drogerije A. Kanc, Židovska ulica. 1006

Iz Maribora

a— **Naši brihtni politiki.** Isti resnicoljub v podobi majhnega, okrogloličnega duhovnika, ki si je prišel sam ob 20. pogledat zadnji demokratski shod v Narodnem domu, laže naprej po »Slovencu«. Brihtni kljukec je nadalje zašel že tudi med mariborske komuniste in čisto natančno slišal od njih, da so prekinili vsak razgovor s socijalisti o nadaljnem skupnem delovanju za občinsko listo, ker jim je katoliški reporter izdal skrivnost o zvezi z demokrati. Junak je prepričan, da je lopnil, — ampak po penah. Mariborski komunisti namreč naših klerikalcev nič manj ne sovražijo in prezirajo, kakor socijalisti, ker pač nič manj ne čutijo na svojem hrbtu biča redukcij mezd radi klero - radikalnega proračuna za železniško delavnico in druge klerikalne dobrote.

a— **Težki kapitalisti.** V upravni svet akcijske družbe Jurija grofa Thurnskega, jeklarna na Ravnjah - Guštanj, koje delniška glavnica znaša 14 milijonov dinarjev, je izvoljen poleg Evgena Friedländerja, generalnega ravnatelja v Mödlingu, inž. Heissiga, stavbnega svetnika v Kapfenbergu, Hermana Profta, komercijskega svetnika na Dunaju, grofa Thurn - Valsassina tudi g. dr. Josip Leskovar, advokat v Mariboru, župan mesta Maribora, s 5000 Din mesečne plače in 6000 Din reprezentacijske doklade ter predsednik oblastnega odbora s 5000 Din mesečne plače in vodja SLS v Mariboru. V klerikalnih listih pa bodo kljub temu še pisali o demokratski buržoaziji in kapitalistih.

a— **Obisk odličnih gostov.** Danes se pripeljeje osebnim vlakom ob 16.33 v Maribor Nj. S. patrijarh Dimitrij, katerega sprejmejo na kolodvoru zastopniki oblasti, veliki župan, podžupan občine, komandant mesta, komandant žandarmerije, srezki poglavar, načelnik pravoslavne občine in razne nacijonalne organizacije. K sprejemu odličnega gosta so vabljeni tudi meščani. Patrijarh bo v nedeljo dopoldne maševal v pravoslavni kapeli in se vrne s popoldanskim brzovlakom v Beograd. — V ponedeljek dne 26. septembra dospejo z brzovlakom ob 14. berlinski novinarji, po številu 12 gospodov, ki jim priredi občina zvečer banket v Kazini, katerega se bo brzčas udeležil tudi nemški generalni konzul iz Zagreba. Novinarji zapuste Maribor v torek zjutraj z osebnim vlakom ob 5.30, s katerim se odpeljejo v Zagreb. — Dne 6. oktobra pa pričakuje Maribor zastopnike mednarodnega kongresa za tujski promet, ki bodo na povratku v domovino po obisku Rogaške Slatine dospeli še v Maribor. Poset teh propagandnih delavcev za tujski promet v inozemstvu nam kaže, kako prav smo imeli, ko smo ponovno poudarjali, da mora paziti Maribor na svojo reprezentacijo tudi v tej smeri, da more tudi takšnim gostom kaj pokazati in nuditi. — Končno je pričakovati, da bodo obiskali Maribor tudi udeleženci zdravniškega kongresa, ki se bo vršil prihodnje dni v Rogaški Slatini. — Dne 9. oktobra pa bo imel Maribor v svoji sredini delegate velike skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

a— **Mariborski gledališki abonenti,** ki so se prijavili in podpisali priglasnice junija meseca ob priliki nabiranja abonmaja, se naprošajo, da pridejo čimprej k gledališki blagajni, da si izberó svoje sedeže in dobe abonentske izkaznice.

a— **Kvartet Zika v Mariboru.** V ponedeljek 7. novembra priredi svetovno znani godalni kvartet Zika po dveletni pavzi zopet svoj koncert v Mariboru.

a— **Najdenček.** Januarja 1920, to je pred 6½ letom, je bilo najdeno v veži pred vratmi mariborske javne bolnice 6 dni staro dete ženskega spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti identitete tega otroka. Kdor bi vedel kaj o tem otroku ali njegovih starših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru, konskripcijski oddelek.

Angleško sukno za moške obleke najfinejše kvalitete, dobite po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradišče 3. 4

Iz Celja

c— **Patrijarh Dimitrije v Celju.** Kakor poročajo beograjski listi, bo obiskal patrijarh pravoslavne cerkve, Dimitrije, pravoslavne občine v Sloveniji. Čujemo, da bo obiskal tudi Celje in sicer v nedeljo popoldne.

c— **Šolska prireditev.** Okoliška deška osnovna šola v Celju bo priredila v nedeljo dne 25. septembra ob 16. popoldne v telovadnici nove šole na Dolgem polju šolsko predstavo. Igrala se bo izvirna igra v slikah »Pri Andrejčevih«, ki jo je spisal učitelj g. Franjo Roš. Na sporedu je tudi šest troglasnih narodnih pesmic, ki jih poje mladinski zbor. Sodeluje salonski orkester celjskega godbenega društva. Vstopnina: sedeži po 5 Din, stojišča 3 Din za osebo. Čisti dobiček je namenjen revni šolski deci za nabavo učil.

c— **Stanovanjsko sodišče v Celju** je izdalo razglas o prostih stanovanjih. Za ta stanovanja se zamorejo prijaviti edino le oni državni uradniki, ki so bili premeščeni po službeni potrebi v področje stanovanjskega sodišča. Prijave je treba vložiti v teku osmih dni v pisarni stanovanjskega sodišča. Ona stanovanja, za katera se ne bo nihče priglasil, bo smatralo stanovanjsko sodišče za prosta.

c— **Razvitje prapora Orjune - Gaberje.** Mestna Orjuna Gaberje pri Celju bo razvila svoj prapor dne 14. oktobra. Na predvečer ob 21. bo bakljada in podoknica kumici ge. Adeli dr. Dečkovi. V nedeljo ob 10. dopoldne formiranje čet pred Narodnim domom v Celju in odhod v Gaberje. Ob 11. razvitje prapora na dvorišču Sokolskega doma, po razvitju povorka skozi Gaberje v mesto. Skupni obed. Ob 15. izlet na Stari grad (zbirališče pred Narodnim domom). Zvečer ob 20. prireditev v veliki dvorani Narodnega doma.

Zopet letalska katastrofa na novosadskem letališču

Novi Sad, 23. septembra.

Danes popoldne se je pripetila na novosadskem letališču zopet velika letalska nesreča. Poročnik Dragoljub *Vasić* je pred posebno vojaško komisijo izvajal izredno težke in nevarne letalske kretnje. Ko je bil že v precejšnji višini, se je letalo iz neznanega vzroka vnelo in treščilo na tla. Letalo kakor tudi pilot sta popolnoma zgorela. Tragična smrt nadarjenega in pogumnega pilota je vzbudila v Novem Sadu in Petrovaradinu splošno sočutje.

Iz Litije

i— *Gostilniški ogledi.* Ker je v našem srezu več gostiln, ki ne ustrezajo higijenskim predpisom, je odredil litijski sreski poglavar komisijo, ki pregledava vse lokale, da li ustrezajo vsem stavbenim kakor tudi zdravstvenim zahtevam. Nekaj gostiln je komisija baš radi nedostatkov že zatvorila in prepovedala vsakršen obrat v njih. Dne 1 oktobra obišče nadzorovalna oblast lokale Marije Grošljeve v Gradcu pri Litiji, ki je zaprosila za novo krajevno gostilniško koncesijo, isti dan obišče komisija tudi vse gostilniške lokale v Kresnicah. Akcijo, ki stremi za izboljšanjem zdravstvenih razmer, toplo pozdravljamo.

i— *Razpust žandarmerijske stanice v Izlakah.* Komandant ljubljanskega žandarmerijskega polka je odredil likvidacijo stalne orožniške postaje v Izlakah pri Zagorju. Moštvo bivše izlaške komande pa je stavljeno na razpolago vodniku litijskega žandarmerijskega sreza.

i— *Neustrezajoča pošiljatev.* Litijska predilnica je prejela iz Anglije večjo količino volne, ki je prispela te dni preko Trsta. Prevzemna komisija pa je ugotovila, da došlo blago ne ustreza naročilu, zato se je pošiljka odklonila z motivacijo, da ne odgovarja stavljenim pogojem.

Iz Kranja

r— *Otvoritev gledališke sezone v Stražišču.* V nedeljo dne 25. t. m. ob 20. otvori Sokolski oder v Stražišču svojo redno gledališko sezono z igro «Grozd». V slučaju slabega vremena bo predstava ob 4. popoldne. Prihitite v lepem številu k otvoritvi naprednega Talijinega hrama, ki vrši v odlični meri svojo izobraževalno misijo.

r— *Vlaganje kandidatnih list za občinske volitve v oktobru.* Kranjski sreski poglavar je razpisal v občinah Naklo, Sv. Katarina nad Tržičem in Smlednik volitve v občinske zastope na nedeljo 23. oktobra. Isti dan se ponovijo volitve tudi v občinah Vogelje in Velesovo, v katerih so poraženi klerikalci vložili proti nedavno izvršenim volitvam prizive in katerim je veliki župan ugodil. O tem nečuvenem napadu klerikalcev na vzorne občinske zastope smo že obširno pisali. Največje zanimanje občanov za volitve vlada v poslednjih dveh občinah. Te dni je bilo vloženih pri srezkem poglavarju sedem kandidatnih list, in sicer v Vogljem napredna-gospodarska lista dosedanjega župana Franca Mola ter dve klerikalni, v Velesovem pa napredna, stara SLS, oficijelna SLS in obrtno-delavska lista. V obeh občinah sta dosedaj vloženi dve listi več kakor pri julijskih volitvah. Iz ostalih treh občin pa še ni bila vložena nobena lista.

r— *Nedeljski promenadni koncert.* Ob priliki velike javne tombole v Kranju priredi na jutrišnji dan od 11. do 12. dopoldne na Glavnem trgu ljubljanska železničarska godba «Sloga» promenadni koncert. Sodelu- je polnoštevilna godba 30 mož. Prebivalstvo bo korak našega agilnega gasilskega društva gotovo toplo pozdravilo.

r— *Keglanje na dobitke* priredi tukajšnje Prostovoljno gasilsko in reševalno društvo v soboto zvečer in v nedeljo na kegljišču g. Petra Mayrja. Določene so izredno bogate nagrade.

r— *Važno za udeležence nedeljske tombole.* Postopanje in delitev dobitkov na jutrišnji tomboli se bo vršilo v skrajšanem obsegu, tako da bo trajalo vse skupaj le poldrugo uro in ne tri, štiri ure kakor dosedaj. Radi tega se naproša občinstvo, da s skrbnostjo in natačnostjo sledi izklicevateljem. Dobitki bodo jutri razstavljeni na Glavnem trgu. Pred tombolo bo igrala godba ljubljanske «Sloge», po končani tomboli pa priredi vrtni koncert na gostilniškem vrtu «Pri Petrčku».

Iz Metlike

m— *Po volitvah v Narodno skupščino.* Volitve v Narodno skupščino so minule v našem mestu brez velikega razočaranja. Nekateri lažinaprednjaki so se veselili vnaprej totalnega konca demokratov v našem mestu ter nam prerokovali samo 40 glasov. Pa so se uračunali! Z nekvalificiranimi intrigami in agitacijskimi sredstvi ter napadi na naše kandidate so skušali odvrniti naše pristaše, da ne bi glasovali za našo listo. Ali naj si dobro zapomnijo, da se pravi naprednjak ne bo dal nikoli zapeljati, kar so jim naši zvesti pristaši tudi dokazali, za kar bodi našim volilcem tem potom izrečena zahvala.

m— *Trgatev.* V naši okolici je trgatev že zaključena. Vinski pridelek je kvalitativno mnogo boljši od lanskega, kvantitativno pa daleč zaostaja za onim prejšnjih let. Krivda leži v tem, ker je bilo letos malo zaroda. Poizvedovanje in zanimanje za novo vino je veliko, na kar že sedaj opozarjamo gostilničarje, da pohitijo v Belo Krajino prav kmalu, če si hočejo nabaviti dobro blago.

Iz Ptuja

j— *Za obstoj ptujske gimnazije!* Že parkrat se je moralo ptujsko mesto boriti za obstoj gimnazije. Odkar pa je bila ministrskemu svetu in klubom izročena spomenica, nam je bilo zagotovljeno, da se iz gospodarskih, nacionalnih in državnih ozirov zavod ne bo ukinil. Kakor bomba je zatorej pretečeni teden učinkovala vest, da se ukine peti razred in da bodo postopnjema ukinjeni tudi višji razredi. Letos ima peti razred 31 učencev, od teh je 22 domačinov, ki stanujejo pri starših v mestu in okolici. Letos ima gimnazija odlično število dijaštva in so v prvih treh razredih, ki se krasno razvijajo, potrebne paralelke. Gimnazija je bila ustanovljena l. 1869. kot nižja, potem pa se je dopolnila v višjo gimnazijo. Odkar je ukinjena gimnazija v Prekmurju, je ravno ptujska gimnazija namenjena celemu ptujskemu, ormoškemu in ljutomerškemu okraju ter Prekmurju. Mestni svet se zaveda eminentne kulturne važnosti zavoda in se je zatorej zbral pretečeni pondeljek k izredni seji, katere so se v polnem številu udeležili vsi mestni očetje in ne glede na pripadnost stranke soglasno sklenili resolucijo s protestom proti ukinitvi tega važnega kulturnega zavoda. Spomenica je bila poslana ministrskemu svetu in parlamentarnim klubom. Prihodnji dan je intervenirala deputacija, obstoječa iz ravnatelja gimnazije dr. Josipa Komljanca in prof. Kolariča kot najstarejšega člana gimnazije, zastopnika okrajnega zastopa, župana dr. Senčarja in na izredni seji od vseh strank izvoljenih delegatov, pri velikem županu v Mariboru in pri oblastnem odboru, da se doseže preklic ukinitve, oziroma da se najdejo sredstva za vzdrževanje zavoda. Vsi faktorji so obljubili pomoč in mestni svet je že na svoji izredni seji sklenil, da garantira za obstoj gimnazije z ozirom na važni nacionalni značaj zavoda, na kar predvsem opozarja istd pri zadnjih volitvah v Ptuju in okolici; nadalje je tudi z državnega stališča, ker se nahajamo v bližini severne meje ter z gospodarskega in kulturnega stališča potrebno, da se za zavod zavzamejo vsi sloji in vse stranke.

j— *Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptuju* priredi javno predavanje dne 24. t. m. ob 20. v spodnjih prostorih Narodnega doma v Ptuju. Predava tovariš Joško Potrč, cand. med., o temi «Socializacija medicine». Vstopnine ni!

j— *Tombola CMD.* V Ptuju priredita dne 9. oktobra ob 3. pop. na Florjanskem trgu podružnici CMD tombolo, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje. Prvo darilo bo kompletna kuhinjska oprava.

Rudeči pirat

ROD LA ROCQUE

Je že na potu!

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Slovenije

Danes ob 15. in jutri ob 16. na igrišču Ilirije.

Danes ob 15. in jutri ob 16. se vrši na igrišču Ilirije dvomatch med SK Ilirijo in ASK Primorjem, ki naj določi prvaka v lahki atletiki za leto 1927.

Sedaj ne gre za poedince — boj gre za točke. Oba kluba bosta postavila svoje najboljše atlete. Videli bomo elito slovenskih atletov, izmed katerih je več državnih prvakov in rekorderjev. Na sprinterskih progah se srečata dr. Perpar in Stepišnik. Prvi si je letos ponovno priboril državno prvenstvo. Stepišnik je v dobri formi in mu je drugo mesto sigurno. Na 200 m bo posegel v boj tudi talentirani Režek, ki je dosegel pri prvenstvu države 3. mesto. Na srednje proge je izid precej negotov. V daljši progi ima Primorje z državnim rekorderjem Slapničarjem sigurnega favorita. V skokih prevladuje Ilirija, ki ima v Stepišniku, Gregorki in Režku močno orožje. Meti so bili dolgo časa naša najslabša panoga. V disku ima Primorje s Slamičem in Rovanom dva izborna metača, ki sta oba dosegla že 35 m. V krogli še vedno prvači Zupan (Ilirija). Zelo oster in napet bo boj v kopju. Dolgoletni prvak Orehek se je pri poedinskem prvenstvu plasiral šele na tretje mesto za Zupančičem in Petkovškom. Odločilno bo posegel v boj tudi Cimperman. Napete borbe je pričakovati v stafetah. Na državnem prvenstvu se je stafeta Ilirije plasirala obakrat pred Primorjem, ki je ostalo neplasirano.

Tekmuje se v istih točkah kot pri poedinskem prvenstvu. Vsi predteki odpadejo in se v vseh točkah takoj vrši finale. Za placement se računajo prva tri mesta in sicer prvo s 5 , drugo s 3 in tretje mesto z 1 točko; stafete štejejo dvojno. Za vsako točko postavita oba kluba po 2 tekmovalca.

Sobotni program ob 15.: 100 m, skok v vis, met krogle, skok v daljavo, 1500 m, stafeta 4 × 100 m, met kopja, 400 m.

Nedelja ob 16.: 200 m, met diska, troskok, 800 m, skok ob palici, 5000 m, met kladiva, stafeta 400 krat 300 krat 200 krat 100 m.

Tekmovanje se vrši ob vsakem vremenu.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora dne 21. IX. 1927). Prvenstvene tekme v Ljubljani dne 25. t. m. se vrše v sledečem redu: na igrišču ASK Primorja ob 10. Jadran rez. : Primorje rez., ob 14.30 Jadran : Primorje, ob 16.15 Hermes : Slovan; na igrišču SK Ilirije ob 10. Reka : Svoboda, ob 14. Hermes rez. : Slovan rez. — Klubi se opozarjajo na točen nastop. — Služba: dopoldne na igrišču Primorja g. Buljević, na igrišču Ilirije g. Malovrh, popoldne na igrišču Ilirije g. Barl, na igrišču Primorja za blagajno g. Kuret in SK Jadran, za rediteljstvo g. Lukežič. Po opetovano objavljenem načinu postavi vsak klub po 3 reditelje, izvzemši pri rezervni tekmi Hermes : Slovan, kjer skrbi za celotno rediteljsko službo LLAP. — Upravnemu odboru se predajo v disciplinarno postopanje klubi Rapid, Primorje in Merkur, ker se niso odzvali pozivu v «Jutru» z dne 16. IX. ter SK Jadran radi pomanjkljive rediteljske službe pri rez. prv. tekmi dne 18. t. m. Službujoči odbornik pri tekmi Krakovo : Reka dne 18. t. m. g. Uršič se poziva, da tekom treh dni naknadno predloži predpisano poročilo ter opraviči zakasnitev. — SK Disk (Domžale) se ponovno poziva, da do 27. t. m. predloži poslovnemu odboru v verifikacijo svoje igralce, ker sicer ne more sodelovati v letošnjih prvenstvenih tekmah. — SK Železničar (Maribor) je bil po sklepu upr. odbora JNSa na seji dne 13. t. m. sprejet v redno članstvo JNSa. Klubov naslov: Delavnica drž. železnic, g. Fišer. — Naslove so spremenili: ASK Primorje, Masarykova c. 1. — SK Natakar, Kongresni trg 7, g. Bizjak. — Naknadno se odobrita prijateljski tekmi Rapid : Hakoah (Graz) dne 4. t. m. v Mariboru ter Maribor : Železničar (Zagreb) dne 8. t. m. v Mariboru. Dopis SK Jadrana od 17. t. m. glede rez. prv. tekme Jadran : Slovan, zakasnelo predložen podsavezu, se kot brezpredmeten odloži ad acta. — Verificirajo se prvenstvene tekme Panonija : Natakar 8 : 1, Svoboda : Panonija 3 : 1, Krakovo : Natakar 14 : 0, Ilirija rez. : Slavija rez. 3 : 0 ter pokalne tekme Maribor : Svoboda 6 : 1, Rapid : Železničar 5 : 1. — Verifikacijske prijavnice za igralce se izdajajo klubom odslej le proti takojšnjemu plačilu odn. proti predplačilu po poštni položnici po 10 Din za komad v korist fonda za poškodovane igralce. — Tajnik II. (Nadaljevanje sledi.)

Jubilejna kolesarska dirka o priliki praznovanja 40letnice slov. kolesarstva, katero priredi celokupno kolesarstvo Slovenije, se vrši v nedeljo dne 9. oktobra t. l. na 100 km s startom in ciljem v Ljubljani. Za to dirko so poklonili takratni člani kluba slov. biciklistov Ljubljana krasen prehodni pokal. Razpis dirke se zajedno razpošlje vsem klubom Slovenije.

ASK Primorje. Lahkoatletska sekcija. Za dvomatch s SK Ilirijo morajo biti na igrišču Ilirije, danes najpozneje ob 14.30 sledeči atleti: dr. Perpar, Weibl, Stolfa, Furlan, Močan, Medica, Svetic, Slamič, Petkovšek, Rovan, Puc, Žorga, Kumer Perko, Janowsky, Cimperman, Pinterič, Kermavner, Slapničar; vsi imenovani morajo biti tudi v nedeljo na igrišču, najpozneje ob 9. uri. Na prošajo se gg. Korošec, Vončina, Saksida, Brumat, Rovan Ljudevit in Stolfa Vlad., da pridejo v soboto na igrišče ob 14.30 radi prevzema funkcij v sodn. zboru. Atleti: Smerke, Korče, Gerbec, Anžlovar in Perović imajo rediteljsko službo in se morajo brezpogojno z rediteljskimi traki javiti podsaveznemu delegatu: v soboto najpozneje ob 14.15, v nedeljo najpozneje ob 8.45 Tajnik.

SK Ilirija (ženska sekcija). Ponovno pozivam one, ki včeraj niso prevzele opreme za tekmo v Ptuju, da jo sigurno dvignejo danes najkesneje do 18. (zelena krila). Definitivna postava je sledeča: Sonja, Milena I in II, Stana, Erna, Elza, Milica. One, ki niso še poravnale članarine, naj jo poravnajo do torka. V nedeljo 23. oktobra tekma za državno prvensvo proti zmagovalcu v tekmi Zagreb : Beograd v Ljubljani. Obiskujte vsled tega pridno treninge. Načelnik.

SK Jadran. V nedeljo prvenstvena tekma s Primorjem. Ob 14. uri morajo biti na igrišču Primorja sledeči igralci: Vidmar, Žor, Bončina, Rogač, Brcar, Žnidarič, Jamnik, Logar I, Rape, Sommer, Januš in Span. Reditelji: Logar II., Kos, Bezlaj, Seidl. Dopoldne ob 9.30 prvenstvena tekma rezerv. Na igrišču Primorja morajo biti: Logar II, Steiner, Strickberger, Hudales, Sever, Kos, Kocjan, Jerina, Banovec, Gärtner, Koman in Kern. Reditelji: Žnidarič Logar I, Seidl. Dostop v garderobo imajo le imenovani igralci in odborniki. Ostalim vstop prepovedan. — Načelnik.

SK Slovan (nogom. sekcija). Jutri ob 13. morajo biti v garderobi Ilirije sledeči igralci: Globelnik, Burger, Bar, Premerl, Tičar, Pöschl, Osterman, Kastelic, Pečar, Gregorič, Sulič, Hočevar, Zupančič, Bučar, Jamnik ter reditelji: Petrič, Grm, Železnik. — Vodstvo tekme: Dorčec. Ob 15. morajo biti v naši garderobi sledeči igralci: Škofic, Flak, Bögel, Hiršman, Volkar, Marchiotti II, Rakuš, Lumbar, Strehovec, Koschel, Bucik, Skalar, Novljan in Vrtačnik. Sledeči reditelji se morajo javiti ob 14. pri vhodu na igrišču Primorja Marchiotti I., Wagger in Čehovin. Podrobnosti razvidne na klubovi deski. Vodstvo tekme: Cimperman in Volkar. — Načelnik.

SK Slavija (nog. sekcija). V nedeljo ob 10. dopoldne na našem igrišču trening I. moštva s SK Ilirijo. Člani I. moštva morajo biti v garderobi pri Mahniču ob 9. Opremo je prinesti s seboj. V slučaju naliva trening odpade. — Načelnik.

Koturaški Savez SHS Zagreb. Finale za državno prvenstvo je razpisano na 2. X. t. l. na okrožni progi Podsused, Brežice, Zagreb na daljavo 200 km. Klasificira se 10 nacijonalnih, 10 saveznih in 10 v prvenstvih nagrajenih vozačev. — Koturaški Savez SHS, Zagreb.

Koturaški Savez SHS. Ljubljanska pododbora priredita v nedeljo dne 25. t. m. dirko za «Gorsko prvenstvo Slovenije» na Vrhniki. Istočasno in na isti progi priredijo kolesarji vrhniškega sportnega kluba dirko juniorjev. Začetek dirke ob 15., takoj po prihodu vrhniškega vlaka. Po dirki sprevod po trgu, nato razglasitev rezultatov in sportna zabava v gostilni «Jurca». Dirkači se opozarjajo, da se točno ob 14. uri zglase pri sportni komisiji, ki posluje v gostilni Mantua na Vrhniki. — Koturaški Savez SHS, ljubljanski pododbor.

Turistovski klub Skala, priredi jutri v nedeljo skupni izlet skozi Iški Vintgar na Rakitno in v Borovnico. Odhod iz Ljubljane z dolenjskim vlakom ob 6.25 zjutraj z glavnega kolodvora do Škofljice. Ker je ta izlet zlasti v jeseni eden najlepših, se članstvo vabi k čim številnejši udeležbi. — Odbor.

Šah

Prva zmaga Capablance

Buenois Aires, 23. septembra. (be.) Včeraj je bila dotgrana tretja partija med Capablanco in Aljehinom. Zmagal je Capablanca, tako da je stanje matcha za svetovno prvenstvo v šahu 1 : 1, ker se remisi ne štejejo.

*

Člani šahovskega kluba Triglav naj se sigurno udeleže današnjega sestanka v društvenem lokalu v «Narodni kavarni». Bliža se čas šahovskih tekem in je torej nujno potreba, da ima klubov kapetan že sedaj v začetku sezone natančen pregled čez materijal, ki se mu nudi za sestavo tekmovalnih šahovskih vrst, da lahko sestavi moštvo, ki bo dostojno zastopalo klubovo stvar. V pogajanjih smo z raznimi izvenljubljanskimi klubi za tekme, ki se naj vrše v najkrajšem času. Obeta se obilo resne borbe, pa tudi zabave. Seveda se ne sme prezreti, da je za realizacijo teh načrtov treba doprinesti marsikatero žrtev in da se dajo doseči uspehi le z marljivim treningom, resno voljo in železno disciplino. Naj torej noben član, ki mu je napredek našega kluba na srcu, ne prezre tega poziva. Udeležite se sestanka vsi do zadnjega. Vabimo pa tudi sploh vse prijatelje šaha, da se nam pridružijo in ojačijo naše vrste. Vpisovanje v klub se vrši vsako soboto zvečer v klubovem lokalu. — Odbor šahovskega kluba «Triglav».

Gospodarstvo

Organizacija kmetijske službe v oblastih

Od kmetijskih strokovnjakov gg. Josipa Sustiča (Radovljica), Franca Werniga (Laško) in Frana Malaseka (Novo mesto) smo prejeli naslednjo izjavo:

V «Narodnem dnevniku» (20. avgusta) nam očitata gg. inž. Pahor in Goriup, da smo v naši razpravi glede ureditve javne kmetijske službe v istem listu omalovaževali strokovno udejstvovanje in zmožnosti agronomov visokošolcev. Kdor je pazljivo čital naša izvajanja, nam tega ne more očitati. O kakem «neusmiljenem napadanju visokošolskih agronomov» ne more biti govora, saj je bil namen našega članka le podrobnejše premotrivanje glavnih činjenic, ki so združene z organizacijo kmetijske službe. Ako pa smo se pri tem dotaknili v specijelnem še razmerja med absolventi inozemskih višjih in srednjih kmetijskih učilišč ter absolventi visokih šol, smo bili v to naravnost izzvani s člankom v «Slovenskem Narodu» (26. junija). V tem članku se visokošolski agronom zavzema za ukinjenje institucije okrajnih kmetijskih referentov in predlaga, da se nastavijo pri oblastih specialisti ter se s tem osredotoči vse kmetijsko pospeševalno delo pri oblastih, oziroma centralnih uradih. Da se med vrstami omenjenega članka čuti dobro tudi neprijazna tendenca glede upoštevanja kmetijskih srednješolcev, ni treba posebej omenjati.

Naravno, da je zaradi tako neprevdarnega nastopa visokošolskega agronoma moralo priti do podrobnejših, a čisto objektivnih razmotrivanj o razmerju med srednješolskimi in visokošolskimi agronomi. Da je bil predlog gosp. inž. Wenka iz vseh vidikov neumesten, so dokazala razmotrivanja v «Slovencu» (7. julija), v «Kmetijskem listu» 30. julija) in v «Jutru» (30. junija). Teh argumentov pa gg. inž. Pahor in Goriup ne omenjata niti z besedico, dasi je iskati baš v teh činjenicah kardinalnih vzrokov hiranja kmetijske službe. Gg. inženjerja pravita nekako z viška, da smo podali recepte za sanacijo in preustroj kmetijske službe. Ne bomo se bavili s to prezirljivo označbo naših premišljenih stremljenj, povdarjamo pa, da nam nihče ne more odrekati pravice in sposobnosti stvarnega razmotrivanja problema, ki nam je zaradi večletnega podrobnega delovanja med narodom in z narodom zelo dobro znan. Po mislih, trditvah in tendenci se omenjeni članek sicer sam obsoja, ampak gg. prednašata tako gorostasne trditve in zaključke, da je treba nekatere načelne stvari javnosti točno pojasniti.

Da mora imeti višja izobrazba vobče pred nost pred nižjo, je naravno. Ampak to velja pri kmetijstvu praviloma le pogojno, ker je kmetijstvo stroka čisto posebnega značaja. Primera agronomije z medicino ali s pravom ne drži! Za absolviranega pravnika se najde kmalu smer delovanja, oziroma služba, v kateri se udejstvuje lahko razmeroma zadovoljivo, četudi je njegova specifična juridična sposobnost šibkejša. Temu pa ni najti analogije v agronomiji. Nemedicinec ali nepravnik, ki bi se hotel javno udejstvovati v medicini, oziroma pravu, je in ostane šarlatan. Nasprotno pa najdemo nešteto primerov v agronomiji, da inteligenten, strokovno nižje izšolan kmetovalec lahko daleko prekaša tudi višje izobraženega agronoma, a nikomur ne pride na misel, da bi mu predbacival šarlatanstvo. S suho teorijo ne pride kmetijstvo nikamor naprej, ker je to kreativna, ustvarjajoča stroka čisto svojevrstne narave. Zato lahko primerjamo agronomijo kvečjemu s tehniko in trgovino, pri katerih gre vedno in v prvi vrsti za izvirno ustvarjanje in gospodarski efekt. N. pr. za uspehe moderne trgovine ni glavni pogoj, da mora imeti trgovec n. pr. trgovsko visoko šolo za dosego velikih trgovinskih uspehov. Prav obratno je pri medicini in pravu. V trgovstvu in kmetijstvu igra prvo in glavno ulogo individualna sposobnost, s čimer pa nikakor ni rečeno, da se naj ne neguje strokovni študij vseh kategorij. Agronomija je poklic, pri katerem odločuje poleg primerne strokovne izobrazbe predvsem individualna sposobnost in sila ter praktičen vpogled. To odločilno dejstvo bi imeli spoznati najprej baš teoretsko najvišje izobraženi strokovnjaki, če se ga zdavnaj in splošno spoznali v vseh naprednejših državah. Zato niso tam sposobnim srednješolcem in absolventom višjih srednjih gospodarskih učilišč vrata službenega napredovanja tako hermetično zaprta, kakor v naših zastarelih razmerah. Saj si n. pr. že v Avstriji morejo pridobiti srednješolski agronomi, ki se odlikujejo s svojim delom, naslove in pravice, ki so pri nas strogo rezervirane le visokošolcem. Danes živimo v dobi amerikanizma, ki je na velikem pohodu tudi že v Evropi, z geslom moderne fizične in duševne produkcije: Prosta pot sposobnemu! Ali je to pojmovanje pravilno v zasebnem življenju, tem bolj bi se ga morala oprijeti javna, predvsem tehnična uprava, ki je že a priori okornejša in ki ji mora biti čim večji gospodarski efekt v prid občestvu zasebnikov istotako končni cilj. Ali je morda boljše, držati se tudi v javni administrativni agronomiji zastarelih metod, ki rode le birokracijo, katera je kmetijskemu napredku v največjo kvar? Namesto da bi se moderna načela polagoma uveljavljala tudi pri nas, sili vse le v okostenelo konservativnost uvaževanja zgolj šolskih spričeval.

Boj med kmetijsko znanostjo in čisto empirijo tudi v visoko razvitih deželah še davno ni izvojevan, kakor trdita gg. pisca, temveč je latenten. Naloga visokošolskih agronomov je, da gojijo ter čim bolj zbližujejo kmetijsko znanost in sebe čisti empiriji, a naloga srednješolskih agronomov, da so prvi pijonirji v tem boju, a ne le na srednjih in večjih posestvih, temveč (posebno v slovenskih razmerah) predvsem tudi v javni kmetijski službi. Tej službi je potreben študij obeh kategorij agronomov. Žalostno bi bilo, ako bi naša utemeljena razmotrivanja in ugotovitve pomenile toliko kakor bob v steno, kar trdita gg. inženjerja, ker bi značilo to le negiranje drugod dobro preiskušenih metod in pa dejanskih potreb praktičnega kmetijstva.

Ker bazirata gg. inž. Pahor in Goriup svoj odgovor v glavnem na razliko elementarne predizobrazbe pri obeh kategorijah agronomov, je treba resnici na ljubo ugotoviti naslednje:

Višje kmetijsko srednje učilišče (zlasti ono pred vojno v Avstriji) daje onemu, ki ima resnično veselje do stroke in zadostno elementarno predizobrazbo (nižjo srednjo šolo) za vstop dovolj vseh potrebnih naukov, da se popolno usposobi za globoko umevanje težkih kmetijsko - gospodarskih problemov in da zadobi globlji vpogled v razne discipline. Za te trditev je lahko navesti klasične primere, da je zelo lahko mogoče, ne pa «popolnoma izključeno», kakor trdita gg. inženjerja. Dolžnost države pa je, da omogoči tudi absolviranim srednješolcem po dovršenih študijah razširjenje strokovnega in agrarno - političnega obzorja, in sicer s špecijalnimi tečaji in študijskimi potovanji v inozemstvu, ne pa da prakticira to izključno samo pri akademikih, kakor se to dogaja v zadnjem času. Konec članka bomo objavili jutri.

(Konec sledi.)

= **Povišanje delniške glavnice Celjske posojilnice.** Izredni občni zbor Celjske posojilnice, ki se je vršil 20. t. m., je sklenil povišati delniško glavnico od 2.5 milijona Din na 5 milijonov Din, deloma potom valorizacije bilančne vrednosti investicij, deloma pa potom nove emisije. Kakor smo informirani, se bo iz valorizacijskega dobička povišala delniška glavnica za 2,187.500 Din, potom emisije 3125 novih delnic (po tečaju 135 Din) pa za nadaljnih 312.500 Din, skupaj torej za 2,500.000 Din. Iz dejstva, da se nominalna vrednost delnic (100 Din) ne bo povišala, je sklepati, da bo družba dala delničarjem na 8 starih delnic 7 gratis - delnic in 1 delnico po tečaju 135 Din. Iz ostalega dela valorizacijskega dobička ter iz ažija pri emisiji se bodo povečale rezerve na okrog 3 milijone Din.

= **Položaj na hmeljskih tržiščih** se je zadnje dni v splošnem izboljšal. Nakupovanje hmelja, ki je nekaj časa mirovalo, je postalo živahnejše. To se občuti tudi v savinjskem hmeljskem okolišu. Pred dvema tednoma so se v Savinjski dolini gibale cene okrog 40 Din za 1 kg in še prav malo je bilo povpraševanja po blagu. Sedaj prihajajo novi kupci in so se cene popravile že na preko 50 Din za 1 kg. Verjetno je, da prihajajo novi kupci zato v Slovenijo, ker se spričo velike reserviranosti nemških in čeških hmeljarjev ne dado kupiti večje količine hmelja. Čvrsto organizirani inozemski hmeljarji ne dado blaga za vsako ceno, kar povzroča nagibanje cen k naraščanju. — Na nürnberškem hmeljskem tržišču se je v prvih treh dneh tekočega tedna dvignil promet na okrog 900 bal. Že koncem preteklega tedna se je pojavilo večje povpraševanje. Razpoloženje je v splošnem prijazno, tendenca pa čvrsta. Povpraševanje je bilo predvsem za hallertauski hmelj dobre kakovosti in lepe barve. Cene se niso znatno izpremenile. V sredo je bil promet nekoliko mirnejši.

Borze

22. septembra.

Na ljubljanski devizni borzi je bil danes promet slabši kakor včeraj. Privatna ponudba je bila prilična, zato je Narodna banka intervenirala le v devizi na Curih. Deviza na Berlin je dalje mednarodno čvrsta, tudi deviza na London se je ponovno dvignila za nekaj točk.

Na efektnem tržišču je bila Vojna škoda dalje čvrsta. Na ljubljanski borzi je bila zaključena po 384. Čvrsta tendenca v tem papirju izhaja iz beograjskega tržišča, kjer je bil danes zabeležen tečaj 386 — 386.5. Na zagrebškem efektnem tržišču se je promptna trgovala po 384.5, kasa pa po 385. Med industrijskimi papirji se je Slavonija ponovno okrepila. Tekom borznega sestanka se je njen tečaj dvignil od 13 na 15 (zaključki), dočim je predvčerajšnjim notirala še 9—11. Šečerana je bila pri čvrsti tendenci zaključena po 560.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.78 — 22.84 (22.81), Berlin 13.54 blago, Budimpešta 9.925 do 9.955 (9.94), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 7.9922 — 8.0222 (8.00625, 8.0075), London 276.05 — 276.85 (276.45), Newyork 56.725 blago, Pariz 222.5 — 224.5 (223.5), Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Trst 308.375 do 310.375 (309.375).

Zagreb. Dunaj 7.9895 — 8.0195, Berlin 13.525 — 13.555, Milan 308.75 — 310.75, London 276.05 — 276.85, Newyork 56.6237 do 56.8237, Pariz 222 — 224, Praga 168.014 do 168.814, Curih 1094 — 1097.

Trst. Beograd 32.10 — 32.60, Dunaj 254 do 264, Praga 54.15 — 54.65, Pariz 71.5 do 72.25, London 89.15 — 89.45, Newyork 18.28 do 18.38, Curih 352 — 356.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.65, London 25.2175, Newyork 518.65, Pariz 20.35, Milan 28.275, Praga 15.37, Bukarešta 3.22, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 384 — 384 (384), Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 140 — 0, Prašteđiona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 70, Vevče 135—0, Ruše 260 — 270, Kranjska industrijska 410 — 0, Stavbna 56 — 0, Šešir 104 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda promptna 384 — 385, kasa 384.5 — 385, za oktober 386 — 388, investicijsko 84 — 84.5, agrarne 53 — 54.5; bančne: Eskomptna 91 do 92, Kreditna 90 — 91, Hipo 55 — 56, Jugo 91 — 93, Ljubljanska kreditna 140 do 142, Narodna 5000; industrijske: Našice Union 1740 — 1850, Gutmann 245 — 265, Slavonija 14 — 14.5, Drava 567.5 — 570, Šečerana 557.5 — 562.5, Minska 15 — 16, Vevče 140 — 145, Dubrovačka 392.5 — 420, Trbovlje 480 — 490.

Beograd. Vojna škoda 386 — 386.5, investicijsko 84 — 84.5, agrarne 53.5 — 55.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (23. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 52 vagonov, in to 50 vagonov bukovih drv, suhih, zdravih, 1 m dolgih, z 10 % okrogljic brez klad, fco vagon meja po 22.50, 1 vagon suhih letev, smreka, jelka, 24/48, 4 m, ostrorobih, paralelnih, vezanih, fco vagon naklad. postaja po 480 in 1 vagon letvic, smreka, jelka, 12 × 24, fco vagon nakl. postaja, 4 m dolgih po 680, 2 in 3 m dolgih pa po 530. Deželni pridelki: Tendenca za žito mirna, cene nespremenjene. Zaključkov ni bilo.

Mariborski svinjski sejem (23. t. m.) Dogon 319 svinj. Povprečne cene: prasci, 5—6 tednov stari 100 — 125, 7—9 tednov 150 do 200, 3—4 mesece 320 — 400, 5—7 mesecev 420 — 450, 8—10 mesecev 550 — 650, 1 leto 1000 — 1100 Din komad; kg žive teže 10 — 11.50, mrtve 15 — 18 Din. Prodanih 216 komadov. Kupčija živahna.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (22. t. m.) Glede na nazadovanje cen na prekooceanskih tržičih in na budimpeštanskem terminskem tržišču je tendenca na dunajskem tržišču mirna. Kupci so dalje reservirani. Tudi v turščici je razpoloženje postalo mirnejše. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek: pšenica: domača 39 — 40, madžarska Tisa 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39; turščica: 28 — 28.50.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 23. septembra 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7.	755·2	17·[illegible]	88	S 4	10		
	14.	753·2	21·3	82	W 5	10		
	21.	752·9	19·9	83	W 3	10		
Maribor		753·8	19·0	83	SE 6	8		
Zagreb		754·8	20·0	85	SSW 2		megla	
Beograd	6.	756·3	25·0	52	mirno	0		
Sarajevo		757·9	20·0	53	E 2	0		
Skoplje		760·0	20·0	71	mirno	0		
Dubrovnik		758·7	29·0	74	mirno	0		
Split	7.	756·9	23·0	79	ESE 6	1		
Praha		752·8	16·0	—	WSW 4	10	dež	3.0

Solnce vzhaja ob 5.47, zahaja ob 17.58, luna vzhaja ob 2.43, zahaja ob 17.33.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 21.8 C, najnižja 17.5 C.

Dunajska vremenska napoved za soboto: V južnih alpskih deželah, morda tudi na vzhodnem robu Alp, oblačno in deževno. V severnih Alpah deloma oblačno, semintja padavine. Bolj hladno.

Tržaška vremenska napoved za soboto: Lahki južni vetrovi. Nebo oblačno, dež. Temperatura od 19 do 25 stopinj. Morje mirno.

Iz življenja in sveta

Zanimivosti iz letalskega sveta

Kelmorajn — Angora

Kakor smo že poročali med brzojavkami, je v sredo, 21. t. m., vzletela v Kelmorajn «Germania», katero vodi pilot Könnecke. Könnecke je tisti mož, od katerega si obeta nemško zrakoplovstvo največ sadov. Ne le, da je izvežban in pogumen, ampak je tudi zelo trezen in prevdaren človek. Prvotno se je njegovo ime imenovalo tudi med kandidati za prelet Atlantskega oceana. Toda po neuspehih Junkersovih letal in po nesrečnem koncu Angležev in Američanov, je Könnecke svoj let opustil ter se je lotil hvaležnejše naloge — etape Kelmorajna-Angora.

«Germania» se je dvignila v zrak ob 2.16. Dobrih pet ur pozneje je bilo letalo nad Dunajem. Spustilo se je nižje in je plulo komaj 1000 metrov nad zemljo. Čez dobro uro je krožilo nad Budimpešto, potem pa je vzelo smer proti Beogradu, kjer so ga opazovali posebno nad Pančevom, kjer je bila podoba, da želi letalec pristati. Toda zemunsko letališče ni bilo razsvetljeno in letalo je šlo naprej.

Letalo tehta 3300 kg in nosi s seboj 2280 kg goriva. Provijant zavzema naravnost smešno skromen odstotek bremena: Könnecke je vzel za okrepčilo na pot liter mrzle, liter vroče kave, pet kg jabolk, dva in pol kg banan, steklenico konjaka in malo kruha. S tem živežem upa dospeti preko evropskega kontinenta.

Letalčeva namera je preleteti Tihi ocean, seveda le v primeru, da bo polet gladek in uspešen. Glavne etape poleta so: Kelmorajn, Angora, Tokio, Newyork. V Angoro je Könnecke dospel drugi dan po vzletu ob devetih zjutraj. Dolžina zračne črte znaša 3000 kilometrov. «Germania» je torej letela s povprečno hitrostjo 165 km na uro. V Angori je sprejel letalca nemški poslanik pri turški vladi. Dal mu je na razpolago spalnico v prostorih nemškega poslaništva, kjer se je letalec odpočil, potem pa je nastopil pot do druge etape proti Japonski.

Na tem delu svojega poleta pojde «Germania» nad mesti: Basra, Bombay, Kalkuta, Šanghaj, Tokio. Če bo polet brez neprilik, pojde letalec čez Aljasko naravnost v Newyork. Njegovi letalski presledki v odmoriščih bodo le kratki.

Nemci si seveda obetajo od tega poleta nove slave, njihova letalska industrija pa dobrih kupčij, kar je bil prav za prav povod Könneckejevega podjetja.

Nova Levinova ekstratura

Charles Levine se poslednje čase mudi v Londonu, kjer se pripravlja na velik polet. Legijonarske slavnosti pa so tudi njega privabile v Pariz. In ko si je vse ogledal, kar ga je zanimalo, se je sklenil neutegoma vrniti nazaj na Angleško. Pariz se mu je namreč «odtujil» . . . Da bi se vrnil z vlakom in z barko? Brr, to je preveč prozaično! Zakaj pa imamo letala?!

Levine se je torej odločil za letalo.

Prišel je popoldne ob treh na letališče v Bourgetu. Prvo potniško letalo na Angleško bi imelo odpluti ob štirih. Toda Levinova najnujnejša briga ni bilo letalo: ves zasopel je planil v pisarno in viknil:

«Skrijte me za božjo voljo! Preganjajo me!»

«Kdo neki? Menda vendar ne orožniki?» so ga vprašali ironično.

«Ne, ne, dva neznanca sta mi za petami. Ne vem, kaj mi hočeta.»

V tem sta se pri ravnatelju letališča že zglasila dva tujca, neki šofer in njegov spremljevalec, ki sta glasno zahtevala, da jima pripeljejo Levina, ki ju je baje «potegnil».

«Kje je ta prokleti yankee? . . . Sem ž njim, da mu prereževa goltanec!»

Po dolgem prigovarjanju se je ravnatelju naposled posrečilo odkrižati se obeh razkačenih neznancev. Toda Levinovih skrbi s tem še ni bilo konec. Ko je hotel stopiti v letalo, so ga prijeli za potni list.

«Kaj, potni list bi hoteli? Ga nimam!»

«E, če je tako, boste pa ostali v Parizu!»

«Na, rad bi videl,» je zavpil Levine. «Rad bi videl, kdo me bo mogel zadržati. Še nikdar nisem imel potnega lista, pa sem vzlicu potoval. Razumete? Jaz pridem povsod! . . . Treba mi je le reči: «Jaz sem gospod Levine», pa mi takoj odpro vsa vrata na stežaj! . . .»

«Toda danes boste ostali tu. V ostalem nimamo časa za prerekanje. Izvolite se obrniti na prefekturo.»

Letalo je odletelo brez Levina.

Ves zaripel od togote jo je žid odkuril naravnost na letališko prefekturo. Tam so ga sprejeli zelo prijazno.

«I seveda, gospod Levine, vam ni treba potnega lista. Vam ne; napravili bomo izjemo, nalašč samo za vas.»

In res so za gospoda Levina napravili izjemo . . . Seveda pa je moral počakati na naslednje letalo, zakaj prejšnje mu je že odfrčalo . . .

*

Dunaj, 23. septembra, s. Levine je s svojim pilotom popoldne ob 17.58 na svojem poletu v Indijo pristal na letališču v Aspernu z letalom «Mis Columbia».

Pilot, ki je z levom letel iz San Diega v Newyork . . .

. . . se je na poti izgubil!

Iz Newyorka poročajo o nenavadnem poletu letalca Martina Jensena. Kakor znano, se je Jensen proslavil pretekli mesec s poletom iz San Francisca na Honolulu, kjer je dosegel drugo nagrado 255.000 frankov. Prejšnjo soboto je namreč startal v San Diegu, hoteč z enim poletom premeriti razdaljo do Newyorka. Posebnost njegovega podvzetja pa je bila v tem, da je vzel s seboj v letalo mladega leva.

Od takrat je poteklo že teden dni, a o letalcu in o njegovem spremljevalcu ni ne duha ne sluha. Tem bolj čudno, ker je imel letalec s seboj padalo in bi se bil lahko rešil.

Kri sv. Januarija

V pondeljek 19. t. m. so grmeli v Napoliju topovi, zvonili so zvonovi in po ulicah so se premikale nepregledne množice vzklikajočega ljudstva. Tujci, katerih je v tem času v Napoliju precej, so jeli začudeno izpraševati, komu velja vsa ta vzhičenost. Napolitanci so jim pojasnili, da je «oživela» kri svetega Januarija.

Sv. Januarij je napolitanski patron. Bil je škof v Beneventu. Pod Dioklecijanom so ga obglavili. L. 1497. so ga pokopali v ondotni katedrali, kjer še danes hranijo dve glavi in dve majhni stekleničici. V teh posodicah je baje kri obglavljenega svetnika. Ustno izročilo pravi, da je kri vlovila neka vdova pri obglavljenju škofa. Stekleničici hranijo v posebni kapeli, katero odpro samo trikrat na leto: prvo nedeljo v maju, dne 19. septembra in dne 16. decembra. Izjemoma dvignejo posodici iz shrambe tudi tedaj, kadar doleti mesto kaka nesreča, n. pr. če se pojavi epidemija ali kaj sličnega. Stekleničici približajo svetnikovi glavi. Strjena kri, pravijo, se razpusti in zavzame zopet obliko tekočine. Kadar se to zgodi, zagrme topovi, zazvone zvonovi, iz cerkva se vsiplje ljudstvo v procesijah, v pristanišču pa žvižgajo sirene in tulijo rogovi. Tudi ta senzacija je za tujca v Napoliju novost in Napolitani si ž njo služijo lepe denarje.

Jegulja kot hrana

ni za vsakogar. Eni jo zelo cenijo prekajeno ali v ovočni žolici kuhano kot izredno poslastico, drugim pa se upira in jih draži na bljuvanje. Tega pa ni vselej kriva obilna jeguljina tolščа, marveč nje kri vsebuje precej močan strup: ihtiotoksin. Čeprav ima ta svoj popolni učinek le v nekuhani krvi, so nekateri ljudje dovzetni zanj i v njegovem sicer neškodljivem stanju. Serum strupa, po svojem učinku sličnega kačjemu, je pač edinstven v ribjem carstvu. Pa še druge uganke obdajajo tajinstvenega ogorja. Že nad 2000 let se bavijo naravoslovci z njegovo ploditvijo, pa je še danes niso doumeli. Eno se zdi precej trdno: da namreč leži njegovo drestišče v zapadnem oceanu, blizu Bermudskih otokov. Po takem morajo ličinke, ki se med svojim razvojem bližajo evropskim obalam, napraviti več tisoč kilometrov pota. V velikih krdelih stopajo potlej v reke, kjer jim je premagati hude ovire kot skale in zatvornice. Tu zrasto v ribe roparice, nakar se vrnejo na svoja mrestišča v globokem morju. Dotlej ostanejo brez spola, in še pred kratkim so trdili neki italijanski prirodoslovci, da se pri ogorju ob vplivu vnanjih okoliščin spol razvije šele po kakih osmih letih.

Velemesta v zrcalu številk

Mednarodni statistični urad v Haagu pripravlja veliko delo, ki bo nudilo primerjalno statistiko o gibanju prebivalstva v velemestih. Tu bodo zbrani natančni podatki o umrljivosti, številu porodov, sklepanju zakonov, razporok itd., tako da bo omogočena primerjava med posameznimi velikimi mesti. Šele na podlagi tega statističnega gradiva bo mogoča jasnejša slika o tako zvani biologiji velemest.

Med velikimi mesti, ki so sprejeta v zgoraj omenjeno primerjalno statistiko, je tudi Praga. Češkoslovaško glavno mesto šteje sicer samo tričetrt milijona prebivalcev, vendar pa je relativno obsežnejše nego n. pr. London, ki ima 4,586.000 prebivalcev (brez okolice). Obseg Prage iznaša namreč 17.210 hektarjev, obseg Londona pa 30.290 hektarjev. Če primerjamo število prebivalstva obeh mest, vidimo, da so Londončani silno natlačeni, medtem ko imajo Pražani relativno dovolj prostora. Če bi imela Praga toliko prebivalstva, bi se ob sedanji mreži prebivalstva raztezala daleč po okoliških hribih. Še boljša pa je v tem pogledu ruska Odesa, ki ima površinski obseg 70.585 hektarjev, pa samo 325.000 prebivalcev. Boja za prostor tedaj v Odesi še ni.

Glede umrljivosti se drži Praga na višini zapadnoevropskih velemest, s katerimi uspešno tekmuje pri modernem urejevanju zdravstvenih razmer, t. j. v zdravstveni politiki, ki je za velemesta od leta do leta važnejša. Bolj ko gremo proti vzhodu, večja umrljivost je v mestih. Najvišjo ima Kairo (30.7). Podobno razmerje je pri statistiki porodov. Na prvem mestu je Kairo, nato se vrste nekatera kanadska in druga ameriška mesta, n. pr. Montreal (32.8), Buenos Aires (25.3), dalje Moskva (29.5), Ljeningrad (26.6), Rim (24.4) Praga (13.5). Prekašajo jo Ženeva (11.9) Stockholm (12.4), Berlin (10.3) in francoska mesta. Zato pa je Praga na drugem mestu na vsem svetu glede sklepanja zakonov (14.6); to veselo-neveselo kolo vodi Odesa, kjer se ljudje največ ženijo in može.

Dempsey v drugič poražen!

Chicago, 23. septembra. Boj za svetovno prvenstvo v boksu se je odigral sinoči pred 150.000 gledalci. Zmagal je po točkah v deseti rundi dosedanji prvak **Gene Tunney.**

*

Dempsey je doigral!

Včeraj ob tričetrt na 5 zjutraj po evropskem času, predsinočnjim ob tričetrt na 10 ameriškega časa je padla odločitev: Tunney je zmagal nad svojim protivnikom, po desetem kolu je sodnik proglasil Dempseyev poraz. Ni mu uspela revanža in čeprav mu Tunney ni mogel zadati strašnega knock-outa, je moral priznati njegovo premoč v točkah. Za Dempseya je v ostalem vseeno; poraz v točkah ali s knock-outom pomeni zanj konec bok-

Gene Tunney (*«Matin»*)

Jack Dempsey (*«Matin»*)

sarske karijere. V tolažbo naj mu bo, da uspeha, v katerega je upal, ko je izzval sedanjega svetovnega prvaka vseh kategorij, ni doživel do danes niti eden njegovih prednikov . . .

V naslednjem kratek potek matcha:

Prvi je stopil v ring Dempsey, točno ob 10. zvečer. Publika ga je viharno pozdravila. Takoj za njim je vstopil Tunney, ki ni doživel nič manjšega aplavza. Borba se je začela natančno ob četrt na 11. Prvi je napadel Dempsey, a Tunney je krepko pariral. Dempsey je postal oprezniji in mu je uspelo plasirati dva močna udarca v prsa, nakar mu je Tunney odgovoril z udarcem v desni podbradek. V drugem kolu je Tunney postajal vedno bolj agresiven. Dempsey je zgrešil več udarcev v podbradek, dočim je Tunney plasiral več ostrih sunkov v prsa, v podbradek in na uho. Runda se je končala v Tunneyevo korist.

V tretjem kolu je poskušal Dempsey forsirati zmago, pri čemer ga je Tunney zadrževal z rokami in so Dempseyevi pristaši glasno protestirali. V borbi od blizu sta si nato zadajala oba naprotnika udarce v glavo. Dempsey je potem iznenada navalil in udaril Tunneya v trebuh, menda prenizko, toda Tunney ni protestiral. Tudi to rundo je sodnik priznal v korist Tunneya.

V četrtem kolu je postal Tunney agresivnejši, Dempsey pa je začel popuščati. Njegove noge so jele klecati, brez moči je obvisel na vrvi in ga je rešil šele gong. V peti rundi je Dempsey še vedno defenziven. Tunney ga je pogodil v usta, takoj nato trikrat v glavo in v desni podbradek. Dempsey se reši v clinch.

V šestem kolu sta oba protivnika vidno utrujena. Dempsey forsira borbo od blizu, a Tunney mu ne gre v zanko. Vendar je Dempsey stalno v premoči in sodnik mu prisodi zmago. V sedmem kolu ni manjkalo mnogo, da ni Dempsey dosegel knock-outa. Posrečilo se mu je pogoditi Tunneya v polno in ga podreti na tla. Tunney je vstal šele, ko je sodnik že izgovoril 9. Dempsey je poskusil zadati mu knock-out, ali Tunney se je rešil v clinch. Dempsey je v veliki premoči, Tunney visi na vrvi — tedajci se oglasi gong in ga reši poraza.

V osmem kolu še vedno prevladuje Dempsey, ali vendar se Tunneyu posreči podreti Dempseya na tla. Toda še preden jame sodnik šteti, je že na nogah. Sedaj začne Tunney napadati. Dempseyu se opaža utrujenost, Tunney pa je od trenutka do trenutka boljši. Sodnik prisodi osmo kolo Tunneyu.

Deveto kolo. Dempsey je nesiguren. Borba se izcimi v rokoborbo. Tunney forsira odločitev. Dempseyevo lice je ena sama krvava kepa. Noge se mu šibe. — Deseto in poslednje kolo. Oba nasprotnika poskušata knock-out. Tunney je v premoči. Njegove pesti udarjajo v krvavo Dempseyevo glavo kakor kak stroj. Dempsey je na koncu. V poslednjem trenutku dobi še dva strašna udarca v podbradek. Gong. Konec. **Sodnik Barry proglasi Tunneya za zmagovalca po točkah.**

*

Kakor poroča «Chicago Herald», je Dempseyev manažer izjavil takoj po matchu, da bo Dempsey vložil zavoljo nepravilnega sojenja protest na boksarski savez v Illinoisu. Dempseyevi pristaši namreč trdijo, da je sodnik v 7. rundi, ko je Tunney ležal na tleh, prepočasi štel in tako rešil Tunneya poraza po knock-outu.

Ko je Dempseyeva žena, filmska igralka Estelle Taylor, ki je preživela usodni dan ločena od vsega sveta v nekem hotelu v Chicagu, zvedela za poraz svojega moža, je padla v nezavest.

× *Nenavaden vzrok za ločitev zakona.* Kakor poročajo češki listi, je v Pragi vložil neki vojni slepec tožbo na ločitev zakona. Njemu je 28 let, njegovi ženi, ki je tudi slepa, pa 48. Svojo tožbo utemeljuje s tem, da mu žena ni povedala ob poroki, da je stara in slabotna. Žena pa ugovarja, češ da je bil mož ž njo zadovoljen vse dotlej, dokler ni zvedel, koliko ima let.

Porota

Ljubljana, 23. septembra

Nadaljevanje razprave proti Antonu Pesku

Razprava proti Antonu Pesku se je nadaljevala danes dopoldne ob 9. Trajala je s petminutnim prekinjenjem do 13.45, nakar se je nadaljevala ob 16.

Obtoženec je dokaj slaboten, vendar je videti bolj svež in spočit kakor včeraj, ker ga je razprava prvega dne vidno utrudila.

Dvorana je precej polna ženskega spola je malo.

Izmed porotnikov se je opravičil Novljan, ki je zbolel, tako je ostalo kakor običajno 12 porotnikov.

Priča France V. je izpovedal, da je bil družabnik tiskarne, poravnal se je za 75.000 Din. Glede hranilnice in posojilnice mu ni nič znanega. Trdi, da je bil obdolženec l. 1921 in 1922 v ugodnih premoženjskih razmerah, češ, da je tedaj prodal tiskarno in hišo. Tiskarno je zelo popravil, podjetje je dvignil, saj je bil zelo marljiv in podjeten. Dnevnik »Jugoslavija« mu je prinašal mnogo koristi, toda obtoženca je zavedla politika v strankarsko borbo in je list oslabel. Dalje navaja ta priča, da je plačal obdolženec 1.800.000 kron pri »Jugoslovenskem kreditnem zavodu« za pristaše narodno-socijalistične stranke kot njihov porok. Sicer pa je imel tedaj okrog 5.000.000 Din premoženja.

Državni pravdnik je nato izvajal, da je obdolženec lahkomiselno ravnal, a zagovornik je oporekal, češ, da manjka ljudi, ki bi hoteli za svoje prepričanje tudi kaj žrtvovati, kakor je to storil obdolženec.

Ravnatelj »Zvezne tiskarne« je bil glasom svoje izpovedbe v posojilničnem nadzorstvu, glede hranilnice je delež odklonil, vendar ga je obdolženec vpisal z deležem po 1000 Din in je menda ta delež tudi on vplačal, če bi bil H. za to vedel, bi se dal takoj izbrisati.

Priča Č. izpove, da je imel res obdolženec dolg, toda njegova aktiva so bila mnogo večja, zlasti prva leta po vojni, če bi nadstrankarski list »Jugoslavija« ne spremenil svoje poti, bi gotovo ne propadel. List je bil s početka visoko aktiven. Priča je omenil, da je bil obdolženec izredno priden in delaven človek. S premogovnikom je imel mnogo dela, stroški zanj so bili visoki, saj je mnogo izdal na raznih investicijah.

Izpovedbe nekaterih prič oziroma prečitanje zapisnikov teh prič, ki niso bile navzoče, je branitelj odklonil, dočim so se mnoge druge izpovedbe sporazumno prečitale.

Rudar D., ki se je vrnil iz Amerike, ni prišel prazen preko morja. Prinesel je s seboj denar. Pogodil se je z obdolžencem za službo, le ta mu je dejal, ko je ta dvomil, da bi bil za pisarniška dela, da se bo že navadil ter da lahko s časom napreduje.

Rudar je dvignil iz »Gospodarske« 230 tisoč Din in jih vložil v hranilnico. Denar bi bil mož rad kmalu dvignil, hoteč kupiti hišo, a na prigovarjanje obdolženca ni dvignil svoje vloge vloge in je tako izgubil 200 tisoč Din.

Bančni uradnik M. je dejal, da bi lahko dal 100.000 Din kot vlogo, ki naj bi bila kavcija. Obtoženec mu je pisal, naj denar vloži, temu pa se je zdela stvar sumljiva, zato ni nič vložil.

Iz Štajerskega je prišel na velesejem lani France M. Mimogrede je malo pogledal in povpraševal za službo. Neki skupni znanec je seznanil pričo z obtožencem in pogajala sta se, vložil je denar v »Jugoslovensko zavarovalno hranilnico«, skupaj nad 21.000 Din, ki jih je seveda izgubil.

Priča N. N., zasebni uradnik iz Štajerskega, je tudi bral oglas radi službe. Oglasil se je, dobil od »Jugoslovenske zavarovalne hranilnice« pismo, nakar je še dopisoval z njo pozneje je šel v Ljubljano; obtoženec sam ga je sprejel. Ko je priča omenil, da ima v Mariboru v »Mestni hranilnici« denar in da mu izroči knjižico, a da tudi sam zahteva varščino. Obdolženec je dejal, da te ni treba, naj mu le vloži knjižico, a denar naj le ostane, kjer je. Obtoženec pa je brez njegovega dovoljenja realiziral hranilno knjižico, ki jo je priča 6. septembra poslal »Jugoslovenski zav. hranilnici« z vložkom 94.000 Din. Priči je obtoženec pisal, da ga sprejme v službo v Mariboru.

Predsednik senata vpraša obtoženca, če je priča govoril resnico; obtoženec zanika in zatrjuje, da sta govorila radi službe. Priča mu je dal dovoljenje, da realizira knjižico; saj mu je pisal, da je vinkulirana in da je ne more vnovčiti. Obtoženec mu je dejal, naj denar dvigne v »Mestni hranilnici v Mariboru«. Priča je sam odpovedal knjižico v »Mestni hranilnici v Mariboru«.

To je priča potrdil.

Obtoženec nadaljuje: »Knjižico sem vrnil priči, pa jo je sam nazaj prinesel.«

Priča: »Rekli ste da vinkulirana knjižica ni nobena kavcija.«

Obtoženec: »Priča mi je ustmeno dovolil knjižico realizirati in denar v svojem zavodu naložiti.«

Predsednik: »Kam ste naložili?«

Obtoženec: »Bil sem prej aretiran.«

Priča: »Za vinkulacijo nisem dal nikakega dovoljenja, a čul sem, da je obtoženec prišel z izjavo z mojim podpisom, ki ga nisem nikdar dal.«

Obtoženec: »To ni res!«

Priča: »Ravnatelj mi je pravil.«

Predsednik obtožencu: »Ali mislite, da ste delali po želji priče.«

Obtoženec: »Seveda, saj sem dolgove zavoda plačal.«

Predsednik: »Ali je bil na ta način denar naložen?«

Obtoženec: »Da!«

Predsednik: »Priča, ali ste mu dovolili kdaj realizirati.«

Priča: »Nikdar, naj me vzame na mestu hudič! Škode nimam, ker sem tožil banko, ki je realizirala knjižico.«

Izvedenec je izpovedal, da ni vpisano v knjigah, kakor trdi obtoženec, da je dal od tega denarja za »Oblačilnico« in Marijo Ažmanovo pri »Zadružni gospodarski banki« ter druge nekatere upnike »Ljubljanske posojilnice«.

Predsednik prečita izpoved odsotne priče Jerneja Keguja zasebnika v Škalcah. Iskal je potom inserata lanskega julija službo ter je navedel, da je pripravljen službodajalcu posoditi večjo vsoto denarja. Dobil je poziv od obtoženca naj se zglasi pri njem, da se dogovorita glede službe. Priča je to storil in se pogajal z obtožencem kot predstavnikom »Jugoslov. zav. hranilnice« glede sprejema službe. Obtoženi mu je potem pisal več pisem v katerih zatrjuje, da zavod ne potrebuje posojila, pač pa blagajnika, da pa bi dal iz previdnosti prednost tistemu, ki bi bil vložil v »Jugosl. zav. hranilnici« kako vsoto kot hranilno vlogo. Zedinila sta se, da pride priča kot uradnik prvi mesec brez plače, potem pa za plačo 2000 Din mesečno, vendar da mora vložiti 50.000 Din. Ker je priči obtoženec trdil, da je zavod v solidnih rokah, da jamčijo družabniki za vloge neomejeno, to je z vsem premoženjem, da so družabniki sami visoki, premožni gospodje, da ima obtoženec veliko posestvo v Halozah in da vloge hranilnice obrestuje više nego drugi zavodi je smatral Kegu »Jugosl. zav. hranilnico« za varen zavod ter že tedaj, to je 24. julija 1926, izročil obtožencu kot hranilno vlogo 4.500 Din ter tudi svojo vložno knjižico »Mestne hranilnice v Celju« za 44.240 Din, z nalogom, naj ta denar naloži v »Jugosl. zav. hranilnici« To je obtoženec tudi storil. Kegu je tako vložil svojega denarja 48.740 Din. Pri sklepanju službene pogodbe je nagovarjal obtoženec pričo, da je njegova moralna dolžnost, pridobivati za hranilnico vlagatelje in jim pojasniti, da je zavod soliden in da obrestuje višje kakor drugi zavodi. Kegu je svetoval torej tudi sestri Mariji, naj bi vložila pri »Jugosl. zav. hranilnici« radi večjih obresti. Dne 6. septembra l. 1926 je bil Kegu že v službi pri »Jugosl. zav. hranilnici«. Obtoženec ga je nagovoril, naj se pelje z njegovim sinom, ki gre z avtom slučajno v Maribor in da naj se ž njim pelje k sestri, da bo dobil knjižico. Kegu je šel in na prigovarjanja je ona res dala knjižico z zneskom 18.469 Din. Priča je tudi očetu prigovarjal, toda 75letni France Kegu, prevžitkar v Spodnji Lubčni, ni pristal, imel pa je knjižico pri hčerki Mariji, ki je dala sama še očetovo knjižico v znesku 10.578 Din. Obe knjižici je nato dal Kegu obtožencu ki jih je realiziral. Vlogo je uporabil za izplačilo vlog pri »Ljubljanski posojilnici.«

Branitelj se sklicuje na pričo Anžiča, ki je obljubil obtožencu preskrbeti posojilo v inozemstvu. Dalje se sklicuje na pričo V. [illegible] claveka, ki je prodal svoj premogovnik neki angleški družbi za 11 milijonov Din. Ta je tudi Pesku obljubil, da opozori na njegov premogovnik to družbo, ki se baje imenuje »Jugoslavian Colleries Limited« s sedežem v Londonu.

Dalje trdi zagovornik, da je izvedenec bančni uradnik Golmajer kršil določbo tajnosti, ker je bil takoj, ko se je izvršila aretacija, v uredništvu »Slovenca« in je bilo že drugi dan v tem dnevniku priobčeno poročilo o tem da se je vršila revizija in da je obtoženec zaprt. Golmajer je sam predlagal aretacijo ter se hvalil v »Emoni« napram tovarišu Hafnerju, da je aretacija njegovo delo. Branitelj predlaga za ta dejstva priče urednika »Slovenca« gg. Terseglava in Čenčiča, da je bil Golmajer res 27. septembra na dan aretacije v uredništvu »Slovenca« ter, g. Hafnerja glede slučaja v »Emoni«. Dalje je predlagal zagovornik nova izvedenca Lebna in Hafnerja, češ da je Golmajer Pesku sovražen; trdil je tudi branitelj, da mnogi zavodi »friziraj«o na sličen način bilance, kakor jo je delal obtoženec.

Poročevalec ugotovi pri državnemu pravdniku, **da so ljudje faktično oškodovani za 3,289.713 Din, a pod obtožbo radi goljufije je samo znesek 393.243 Din, ker toliko znašajo vloge, ki so jih obtoženec, oziroma njegovi zavodi sprejeli še po otvoritvi, oziroma razglasitvi konkurza.**

Predsednik končno ob 19. razglasi sklep, da se razprava nadaljuje jutri ob 9.

ALS

NA VRHUNCU STOJE NOGA VICE Z ŽIGOM: KLJUČ

ker so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, ker se oglasi ne priobčijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—.

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·— Najmanjši znesek Din 10·— Pristojbina za šifro Din 5·—

Kam pa kam?

Vinsko trgatev
priredi kegljaški klub Triglav v soboto, 24. septembra 1927 v gostilni Padovan, Bohoričeva ulica 9. Začetek ob 8. uri zvečer, vstop prost. 29602

Obrt

Peči in glinaste šamotne štedilnike
postavlja ter popravlja najceneje in najsolidneje Keramična zadruga, Karlovška 8 (Tesarska). 29513

Snežne čevlje in galoše
popravlja Avg. Škof, Borštnikov trg 1. 29632

Motorna vozila

Tovorni auto
Biancki, 1½tonski, 30 HP, popolnoma v dobrem stanju, z dobro pnevmatiko, naprodaj. — Pojasnila in ogled pri M. Marušiču, mehanična delavnica, Logatec. 29545

Avtomobili
«Ford», samo 4000 km rabljen, štirisedežni, «Wanderer» trisedežni, «Renault» 4—6sedežni, 6 šestsedežnih: Benz, Nesselsdorfer, Peugeot, vsi v dobrem stanju po nizki ceni naprodaj pri A. Lampret, Ljubljana — Dunajska cesta 22. 29624

Knjige

Brockhausov konv. Lexikon
proda Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 29111

Službo dobi

Vajenca
za reprodukcijsko tehniko sprejme takoj Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani. Pogoj za sprejem: dobro absolvirani štirje razredi srednje ali meščanske šole in prvovrstna nadarjenost. 29519

Pletiljo
izurjeno v vseh delih, sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29627

Čevljar. pomočnika
sprejmem za boljša dela. Plača od para, hrana v hiši, nastop takoj. — Alojzij Negro, Ljubno, p. Podnart — Gorenjsko. 29528

Natakarico
ki zna kuhati in gospodinjiti, takoj sprejmem na račun, ako položi 3000 Din kavcije. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29532

Pek. pomočnika
mladega, za raznašanje kruha sprejme G. Tomšič, Višnja gora. 29542

Več prirezovalcev
sprejme večja trgovina z usnjem. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 29550

«Karbon» d. d.
Sarajevo, Aleksandrova 45
sprejme za svoj premogokop v Rogatici nadstojnika z večletno prakso. Reflektanti, ki so dovršili rudarsko šolo, imajo prednost. 29258

10—15 čevljarskih pomočnikov
dobro izvežbanih sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29676

Mizar. vajenca
iz bližnje okolice sprejme Ferdo Primožič, mizar in parketar, Trnovski pristan št. 4. 29428

Učenca
sprejmem v modno trgovino le ako je dovršil 2 razreda meščanske šole. Ponudbe pod «Vajenec» na oglasni oddelek «Jutra». 29442

Kontoristinjo
dobro izurjeno v stenografiji in strojepisju, zmožno slovenskega, srbohrv. in nemškega jezika, sprejme veletrgovina v Ljubljani. — Ponudbe pod «Veletrgovina 300» na oglasni oddelek «Jutra». 29450

Poslovodinjo
s kavcijo, sprejme trgovina s špecerijo in manufakturo. Upoštevam samo take, s prvovrstnimi spričevali in brezhibno preteklostjo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Poslovodkinja». 29461

Dekle ali vdovo
od 16—30 let staro, sprejmem za vsa hišna dela proti mesečni plači 200 Din. Biti mora kmetsko dekle, z domovnico in knjižico. Potne stroške nosim jaz. Ramšak, Beograd, Sarajevska ulica 14/III. 29591

Veletvrdka
sprejme zastopnice za prodajo higijeničnih aparatov. Aparati so najnovejša iznajdba in zelo potrebni pri vsaki gospodinji. Zaslužek zelo dober. — Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod značko «Aurora». 29131

Zastopnike
z znanjem slovenskega in nemškega jezika sprejmemo. Javijo naj se v ponedeljek od 3—5 popoldne v hotelu «Slon» v Ljubljani. 29596

Večje elektrotehn. podjetje
sprejme uradnika, absolventa srednje tehnične šole. Ponudbe s prepisi spričeval pod «Tehnik» na oglasni oddelek «Jutra». 29184

Gostiln. kuharico
sprejmem. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Kuharica 649». 29649

Zastopnika
izvežbanega akviziterja — zmožnega kavcije, vpeljanega v trgovskih krogih, sprejme takoj italijanska anonimna ekspedicija, ki je v najboljši zvezi z vsemi italijanskimi dnevniki in strokovnimi listi, za Slovenijo. Nemške detajlne ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zastopnik». 29626

2 trg. pomočnika
manufakturista, vešča tudi železninske stroke, dobro izurjena, sprejme Družkovič, Slovenjgradec. 29586

Izurjeno pletiljo
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29558

Dečka
16—17 let starega, ki bi imel hrano in stanovanje doma pri starših, takoj sprejmem za lahka dela in v pomoč pri trgovini. Začetna mesečna plača 500 Din. Predstaviti se je v trgovini Jos. Batič, Masarykova cesta 66. 29544

Boljše dekle
ki zna kuhati in pospravljati, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29585

Učenko
sprejme učiteljica na hrano in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 29606

Mehanika
ki bi bil zmožen sam napeljati centralno kurjavo, iščem. Materijal preskrbim sam, potrebno je le orodje. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mehanik». 29622

Službe išče

Inteligentna gospa
mlajša, želi službo vzgojiteljice k manjšemu otroku ali pa voditeljice gospodinjstva k samostojni družini. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Perfektno nemška». 29421

Železn. uradnik
v pokoju želi službo potnika ali slično. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Železničar». 29446

Gospodična
iz boljše hiše, perfektna kuharica in gospodinja, želi službe pri boljši družini. Nastopi takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Samostojna kuharica». 29684

Trgovec
32 let star, oženjen, zmožen, želi službe kot vodja manjše trgovine z mešan. blagom, najraje kake podružnice na deželi, katero bi tudi vzel v najem. Gre tudi v trgovino na debelo kot pomočnik. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zanesljiv 1895». 29636

Perfektna kuharica
zmožna voditi celo gospodinjstvo, želi službo pri fini obitelji. Govori tudi perfektno nemško. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Perfektna». 29506

Vpokojenec
inž. agronomije, samostojen in zanesljiv strokovnjak, korespondent, administrator, organizator, administrator, korespondent in strojepisec, išče nujno zaposlenja. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod šifro «Vesten vpokojenec». 29484

14letni deček
bi se rad učil brivske obrti, kjer bi imel hrano in stanovanje v hiši. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 29413

Kontoristinja
hitra stenotipistinja, zmožna slov., hrv. in nemškega jezika, z dobrimi referencami, išče službo v Mariboru. Cenjene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «1050». 29578

Izobražena deklica
iz boljše hiše, želi službo v večji trgovini. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod šifro «Pridna — Vransko». 29582

V pisarni
želim službe pri kakem podjetju ali trgovini. Sem absolviral trgovski tečaj in imam parletno prakso. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pisar. moč». 29609

Kuharica
za vsa dela, želi stalno službo pri majhni družini brez malih otrok. Zna tudi boljša ročna dela. Najraje bi šla kot gospodinja h kakemu gospodu v Ljubljani. Naslov pri hišnici v Čopovi ulici 19, Ljubljana. 29580

Kontoristinja
vešča vseh pisarniških del, zmožna nemškega, slov. in italijanskega jezika, želi službe. — Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «St. 1927». 29611

Kuharica
želi službe pri orožnikih ali financarjih. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29581

Prodajalka
mešane stroke, perfektna v nemškem jeziku, želi službe. Nastopi lahko takoj. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 29589

Za oskrbnika
želi vstopiti ekonomsko in trgovsko izobražen, 40 let star samec, pri samostojni posestnici, trgovki ali gostilničarki. Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Pridne roke». 29590

Pouk

Diplom. učiteljica
poučuje nemščino, francoščino, angleščino ter prevzame instrukcije srednješolcev. Selenburgova ulica 4/I 29188

Nemška dama
poučuje nemščino in francoščino ter daje konverzacije. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29317

Klavir poučujem
po najboljši metodi tudi doma. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29318

Klavir poučujem
po najboljši metodi, tudi doma. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29318

Francoščino in klavir
poučuje dipl. strokovnjakinja. Informacije od 1. do 4. ure. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29424

Nemško konverzacijo
poučujem po prav dobri metodi. Naslov pri podružnici «Jutra» v Celju. 29583

Prodam

Lutzove peči
in emajlirane ima v zalogi inž. Mate Guzelj, Ljubljana — Šiška, Jernejeva št. 5. 206

Premog, drva
in sploh kurivo najceneje pri tvrdki Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. 204

Renaissance pohištvo
obstoječe iz 110 cm široke postelje, nočne omarice s ploščo, umivalnika s ploščo in zrcalom, tridelne omare, omare za perilo, omare s 7 predali in 2 karnis, vse v najboljšem stanju in čisto, radi selitve prav ugodno prodam. Ogleda se lahko vsaki dan od 11.—12. in 4.—5. ure na Zrinjskega cesti 5/I. 29512

Moško kolo
prodam za 800 Din. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 29639

Premog drva
in sploh kurivo najceneje pri tvrdki Velepič, Ljubljana VII (Šiška), Sv. Jerneja cesta 25. 204

Slaščičarno v Mariboru
na zelo prometnem prostoru prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29575

Otroški voziček
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29614

Otroška postelja
železna, lepa, belo emajlirana in kopalna banja ugodno napodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29625

Fotoaparat
9 × 12, s prvovrstno optiko, zamenjam z aparatom 4½ × 6. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zamenjava». 29619

Zidano šupo
za seno, ki stoji pod Rožnikom (Večna pot) na travniku Tönnies prodam. Reflektanti naj stavijo pismene ponudbe na Gradbeno pdjetje G. Tönnies, Ljubljana. 29608

Pridelki

Krompir
lep, prebran, zdrav, rožni in bel, razpošilja na vagone Ivan Ravnikar, trg. z deželn. pridelki, Mursko Središče, Medjimurje. 29491

Suhe gobe
vsako količino kupi po povzetju S. Ringel am Tabor 22, Wien. 29637

Kupim

Motor
300 voltov, 6 PS, 1450 obratov in «Regulierwiderstand» za 50 % zmanjšanje obratov kupim. Ponudbe pod «Motor 300» na oglasni oddelek «Jutra». 29299

20 m² emajl. ploščic
dobro ohranjenih, za oblošitev kopalnice, kupim. — Ponudbe z navedbo cene na naslov: I. Offner, Jezersko nad Kranjem. 29426

Decimalno tehtnico
za tehtanje nad 400 kg — močno in dobro ohranjeno kupim. Ponudbe pod šifro «Tehtnica» na oglasni oddelek «Jutra». 29457

Starinsko pohištvo
ure, slike itd. kupuje Ivanka Zorko, Ljubljana, Gallusovo nabrežje št. 33. 29603

Cevi ali peči
za centralno kurjavo, dobro ohranjene kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kurjava». 29623

Sadje

Namizno sadje
jabolka in hruške razpošilja po najnižji ceni Peter Šetina, Radeče - Zidani most. 194

Posest

„Posest"
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4
sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, trgovskih, obrtnih lokalov za oddajalca brezplačno. Nudi prevzemnikom veliko izbiro stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljša prilika oddaje stanovanj — ker brez vseh stroškov. 195

Žago in mlin
s hišo in gospodar. poslopji na zelo prometnem kraju v Sloveniji prodam pod zelo ugodnimi pogoji. — Na željo prodam zraven še 40 oralov posestva. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29511

Hišo v Ptujski gori
v trgu, lepo zidano, pripravno za vsako obrt — 5 sob, 2 kuhinji, steklena veranda, velik sadonosnik in vrt za zelenjavo z vinsko trto, proda radi bolezni Obermajer, Ptujska gora. 29520

Večja kmetija
pri Zatičini pod ugodnimi pogoji naprodaj. — Hiša z vsemi gospodar. poslopji, krasnimi njivami in cca 22 johov gozda. Natančna pojasnila daje Minka in Albin Sitar, Straža-Toplice št. 55. 29629

V najem

Mesarijo na deželi
vzamem v najem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29613

Lokali

Trgovino
mešanega blaga, z galanterijo, papirjem in šolskimi potrebščinami, pletar. izdelki, steklom itd., že 41 let na istem prostoru, odda radi starosti K. Bastiančič, Slovenjgradec. 29423

Manjši lokal
za trgovino z mešanim blagom, s stanovanjem, na prometnem kraju na Štajerskem vzamem v najem. Najraje ob progi od Maribora do Prevalj, ali tudi drugod. Event. tudi z gostilno ali vinotočem, ker imam osebno pravico. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Takoj ali pozneje». 29635

Trgovski lokal
s stanovanjem oddam takoj v najem. Ljubljana VII, Aleševčeva 30. 29564

Stanovanja

Mlad zakonski par
želi sobo in kuhinjo z elektriko, po možnosti v Šiški. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Brez otrok». 29615

Stanovanje
4 sob, z vsemi pritiklinami, v centru mesta, najraje v bližini Aleksandrove c. želi stranka z enim šoloobveznim otrokom, po možnosti s 1. novembrom ali kasneje. Cenjene ponudbe z navedbo najemnine na ogl. oddelek «Jutra» pod «J. 40». 29439

Stanovanje
lepo, v visokem pritličju, sestoječe iz velike sobe in kuhinje ter
opremljeno sobico
odda v novozgrajeni vili Val. Fortič, Holzapflova ulica. 29584

Sobe

Dva dijaka
takoj sprejmem na stanovanje in hrano, ali brez nje Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29607

Sobo
lepo, svetlo in zračno, na lepem prostoru, z eno, oz. dvema posteljama, posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo, event. z dobro domačo hrano oddam mirnim in solidnim stanovalcem. Pojasnila v oglasnem oddelku «Jutra» pod šifro «1. oktober». 29568

Majhno sobico
oddam gospodičnam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29521

Sobo s 3 posteljami
poleg univerze oddam s hrano ali brez. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29506

2 prazni sobi
event. s predsobo želim. — Pogoj je strogo separiran vhod. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Doktor». 29460

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v sredini mesta oddam takoj ali s 1. oktobrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29631

Sobo
oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29633

Boljša družina
sprejme solidnega gospoda na hrano in stanovanje v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29630

Opremljeno sobo
lepo, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, tik glavnega kolodvora oddam dvema osebama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29638

Opremljeno sobo
strogo separirano želi gospod, po mogočnosti v bližini glavne pošte, Gradišča ali Gledališke ulice. Plača lahko za več mesecev naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zelo miren». 29642

Uradnica
želi sobo s hrano pri boljši družini, najraje primorski ali nemški, event. gre tudi kot sostanovalka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Primorka». 29601

Opremljeno sobo
s kopalnico želim v sredini mesta. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Opremljeno». 29600

Solidna gospodična
starejša, drž. uradnica, želi čisto, zračno in solnčno sobo v sredini mesta, od 1. oktobra naprej, event. s hrano. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Solidnost 22». 29617

Sobo
oddam 2 gospodoma. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29618

Opremljeni sobi
eno, event. dve (na željo eno tudi prazno) oddam v sredini mesta pod ugodnimi pogoji. Elektr. razsvetljava. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29596

Opremljeno sobo
veliko, s posebnim vhodom oddam takoj 2 gospodoma ali gospodičnama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29599

Prazno sobo
čedno, s souporabo kuhinje rabi nujno mirna stranka 3 oseb. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Vsaka cena». 29605

Kapital

Kateri gospod
bi posodil mladi gospodični 1000 Din? Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Hvaležnost». 29641

1000 Din posojila
želim proti dobrim obrestim. Vrnem v 6 mesecih. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29640

Družabnika
s kapitalom od 200—300.000 Din iščem za ustanovitev zelo dobičkanosnega podjetja. Obrestovanje glavnice najmanj 50 %. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sodelujoči». 29648

Eksistenco
nudi tovarna. Potreben kapital 10—15.000 Din. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Dober zaslužek». 29643

Visoke obresti
Vam nudimo z industrijskimi kreditnimi papirji (komad 1000, 5000 in 10.000 Din). Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Popolna varnost». 29645

Družabnika
ali tihega sotrudnika s kapitalom sprejmem k brezkonkurenčnemu podjetju. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Izguba izključena». 29646

Samoprodaje
oziroma zastopstva oddam za Mariborske in Ljubljansko oblast. Ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala naj se pošljejo na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Inozemske tvornice». 29574

Razno

Izkoriščanje pisarne
Novovrstno inozemsko podjetje želi vezi v Ljubljani, Zagrebu, Subotici, Beogradu in Sarajevu, s posestniki skladišč, v svrho ustanovitve podružnic. Kapital zaželjen, ali ne neobhodno potreben. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zajamčena bodočnost». 29647

Starih avto-gum
vseh dimenzij razven polnih **kupim** vsako količino.
RAFAEL L. PESACH
Sarajevo
Kundurdžiluk ulica 13.

Dopisi

Hiromant
je prišel za kratko dobo. — Gleda na roke in pove: preteklost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 10—12 dopoldne in od 3—7 popoldne. V. Timofijev, Ljubljana, hotel Južni kolodvor», soba štev. 9/I. 29412

Srček
Prosim za en sestanek, čakam danes in jutri popoldan od 3.—4. ure pri tovarni Tönies na Dunajski cesti. Vardar. 29621

Živali

Golobe
gollšarje, florentince, maltezerje proda Koutny, Ljubljana, Sp. Šiška, Medvedova cesta 28 — samo med 12. in 2. uro ali pismeno.

Glasba

Citraški krožek
«Vesna» je zopet pričel z rednimi vajami, ki so bile prekinjene valed počitnic. Vaje se vrše v skupinah, da se omogoči tudi slabkejšim igralcem dobro izvežbanje. Novi člani se lahko priglašajo vsak ponedeljek od ½ 8. do 9. zvečer na Drž. ženskem učiteljišču, Resljeva cesta 10. Začetniki, ki bi želeli naučiti se igranja na citrah, se istotako lahko priglasijo v krožku, kjer dobe veščega učitelja ter vsa nadaljna pojasnila. Odbor. 29610

Gramofonisti!
Vsa popravila vseh vrst gramofonov in drugih različnih godbenih aparatov izvršim strokovnjaško solidno, ceno in pod jamstvom v svoji specijalni delavnici za fino mehaniko
A. Rasberger
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 5
Iz dežele prinešena popravila izvršim, če je le mogoče še isti dan. Peresa, sobna kolesa in različni posamezni deli vedno v zalogi. 196

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje

oddajo tesarskih del

pri stanovanjski hiši na Bleiweisovi cesti.

Proračun se dobi v zborničnem uradu med uradnimi urami od 26. t. m. dalje za 20 Din.

Tam so tudi na vpogled načrti in splošni stavbni pogoji.

Pravilno sestavljene in zapečatene ponudbe je vložiti pri podpisani zbornici najkasneje do dne 29. septembra 1927 ob 12. uri opoldne.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO v Ljubljani, dne 23. septembra 1927.

Ivan Jelačin l. r.
predsednik.

dr. Fran Windischer l. r.
generalni tajnik.

Najdebelejša dama
postane vitka — če hoče
Uspeh viden že v par dneh. — To dosežete z uporabo angleškega radioaktivnega preparata «SANOS» čudo, ki daje moderno ravno linijo! Uspeh zajamčen, sicer povrnemo denar. Cena zavojčku franko 85 Din. Uporaba zunanja, navodilo priloženo. Naročila na naslov: «Sanitaria». Crikvenica — Primorje

---

Potnika - zastopnika
za Slovenijo,
samo agilno in sposobno moč
išče
renomirana tvornica likerjev in desertnih vin. 9985
Ponudbe na oglasni oddelek „Jutra" pod **„Provizija"**.

ORIGINALNO
POPPAEA ustno in kolinsko vodo
ter vse toaletne potrebščine dobite
v paviljonu „H" štev. 424 – 430 na razstavi velesejma.

Čevlje, perilo,
gamaše, kravate, nogavice itd., velika izbera po solidnih cenah pri
JAKOB LAH, Maribor
samo Glavni trg 2. 9832 3

Čudo vseh čud!
Na zabavišču jesenske razstave
v Ljubljani se vidi največje čudo, nekaj kar še ni bilo na svetu, to je
živo dekle brez glave
poleg pa **skupina Kitajcev** s svojimi prvovrstnimi predstavami.

Najboljša svinjska mast
znamke — I. P. — znamke
lastni izdelek tvrdke
E. POPOVIČ — LJUBLJANA
se razpošilja v sodčkah po 20 in 50 kg ter sodih po 50, 100 in 200 kg.
Točna postrežba! Cene najnižje!

Brez orodja ni rokodelstva

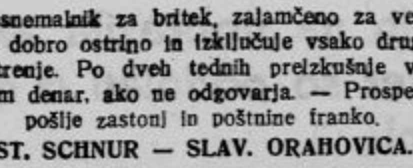

Posnemalnik za britek, zajamčeno za večno dobro ostrino in izključuje vsako drugo ostrenje. Po dveh tednih preizkušnje vrnem denar, ako ne odgovarja. — Prospekt pošlje zastonj in poštnine franko.
ST. SCHNUR — SLAV. ORAHOVICA.

Vaša obleka bode izgledala zpet kakor **nova,** ako jo pustite **kemično čistiti** v
tovarni Jos. Reich
Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana,
Podružnica: Selenburgova ul. 3.
Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.
Barvanje oblek v različnih barvah.

---

†

Vsegamogočni je po dolgem trpljenju poklical k Sebi svojega zvestega služabnika, našega zlatega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Valentina Pestotnika

Umrl je danes ob pol 1. uri ponoči večkrat previden s sv. zakramenti ter odšel po ono plačilo, ki mu ga ta svet ne more dati.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol. 4. uri pop. iz hiše žalosti, Ulica na Grad, št. 2, k sv. Križu.

Vsi, ki ste rajnkega poznali in njegovo zlato srce, spominjajte se ga v molitvi!

Ljubljana, dne 23. sept. 1927.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest o smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne mamice, stare mamice, sestre itd., gospe

Franje Staré roj. Brišnik

katera je danes, dne 23. septembra 1927, ob pol 13 uri, po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Žalni sprevod blagopokojne se vrši v nedeljo, dne 25. septembra 1927, ob 15. uri iz hiše žalosti v Domžalah št. 131. na farno pokopališče istotam.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Domžalah.

Ljubljana-Domžale, 23. septembra 1927.

Dr. Emil Staré, sin. **Milka Slokar** roj. **Staré**, **Kristina Kremzer** roj. **Staré**, **Justina Staré**, **Valerija Christiani** roj. **Staré,** hčere in vsi ostali sorodniki.

J. O. Curwood: 68

Preganjana žena

Roman.

Jana ni izpregovorila in tudi Aldous ni silil vano, da bi govorila. Videl je, kako ji belo grlo drhti od razbijanja srca; njene oči so bile velike, otožne in mehke kakor baršun, podobne očem preplašene košute. Tudi sam je čutil, da ga nekaj davi za grlo in da mu leži na očeh kakor vroča megla. Čakala sta nedaleč od konj. Petdeset yardov od njiju je tekla reka — čista, krasna reka, prihajajoča od ondod, od koder se je razlegalo tisto skrivnostno grmenje in bučanje. Bila je zlata reka, kakor je Aldous že slutil. V pesku je videl ostanke izmivalnih toril; našel je tudi lopato, ki je še vedno štrlela kvišku, do ročnika zasajena v peščeni breg.

Donald Mac Donald je ostal v kolibi kakih deset minut. Nato se je vrnil pod milo nebo. Kar moči skrbno je zaprl vrata za seboj. Prsa je imela napeta. Glavo je držal pokoncu. Zdel se je kakor kralj.

Njegov glas je bil miren.

»Vse je tu, Johnny — vse razen zlata,« je dejal. »Zlato so odnesli.«

Obrnil se je k Jani.

»Najbolje bo, da ne pojdete z nama po ostalih kočah.«

»Zakaj?« je vprašala pokojno.

»Zato — ker je v sleherni smrt.«

»Pojdem,« je dejala.

Mac Donald je odtrgal zapah izza okna največje kolibe; kakor prejšnji, mu je pal tudi ta k nogam. Odprli so vrata in so vstopili; a tu je odkrila solnčna svetloba strahotno tragedijo. Prva stvar, ki so jo uzrli — zato, ker je bila najstrašnejša — je bila surovo stesana miza; preko polovice mize je ležala izsušena stvar, ki je bila nekdaj človek. Nekaj njegove obleke je bilo še ohranjene, toda glava se je bila ločila od vretencev; ležala je na mizi, bela, brezmesna lobanja, in je strmela vanje z votlimi očmi. Iz raztrganih in sprhnelih rokavov so štrlele gole kosti komolcev in rok. Na tleh je v scvrknjenem in zmešanem kupu ležala druga taka stvar; ta je kazala samo tilnik lobanje, ki se je lesketal kakor teme plešastega človeka. To dvoje je bilo prvo, kar so videli — in še dvoje: na mizi je bil kup vrečic, zaprašenih in počrnelih od časa, in iz posušene stvari, ki jih je čuvala, je štrlel dolgi, koščeni ročaj noža.

»Očividno sta poginila v boju,« je rekel Mac Donald. »In tukaj, Johnny, je njuno zlato!«

Bleda kakor smrt je stala Jana med vrati in zrla na svoja spremljevalca. Mac Donald in Aldous sta pristopila k vrečicam. Bile so iz jelenje kože. Leta jim niso mogla do živega. Ko je vzel Aldous eno izmed njih v roko, je začutil, da je težja od svinca. Mac Donald je s svojim nožem zarezal vanjo in solnce, ki je sijalo skozi okno, je žarko zaigralo na drobni zlati struji, ki se je usula iz mošnjice.

»Vzemimo jih s seboj in dajmo jih v jerbas,« je rekel Mac Donald. »Ostale ne bodo daleč odtod, Johnny.«

Odnesla sta sedem vrečic, polnih zlata. To ni bila majhna teža za njune roke. Ko sta jih položila v enega jerbasov, je Mac Donald pokimal proti koči, ki je bila najbližja soseda njegovemu nekdanjemu domu.

»Da sem na vašem mestu, ne bi šel tja,« se je obrnil k Jani.

»Pojdem,« je šepnila kakor preje.

»To je bila koča njiju dveh — moža in žene,« je nadaljeval stari Donald. »In naši dedci, Jana, so bili lopovi! Kaj se je zgodilo v tej koči, ne vem — a slutim.«

»Pojdem,« je ponovila.

Mac Donald je strgal zaporo z okna, ki je takisto gledalo proti jugozapadu, in se je obenem uprl z rameni v vrata. Komaj so stopili v kolibo, že je planil iz Janinih ust vzkrik, ki je izražal vso njeno grozo in žensko ogorčenje. Ob steni je bil nekakšen kup — in na ta kup je zdaj, čez malone pol stoletja, prvič posijalo solnce. Kup je bil zrušen mož; njemu nasproti, s koščenimi rokami kakor v obrambi iztegnjenimi proti njemu, je ležala žena. To pot ni šel dalje. Mac Donald je ostal sam in Aldous je odvel Jano iz kolibe, baš še za časa, da jo je prestregel v naročje. Kmalu nato je prišel Donald z njima; njegovo obličje je imelo poseben izraz radosti in zmagoslavja.

»Ubila se je,« je rekel. »Mož je bil njen. Poznal sem ga. Dal sem mu bil žreblje, da jih je nabil v podplate svojih čevljev. Ostali so v njih do današnjega dne.«

V ostali dve koči je šel sam pogledat, med tem ko je Aldous ostal pri Jani. Ni se dolgo zamudil. Iz četrte koče je prinesel naročaj majhnih sivih mošnjic. Nato se je vrnil in je prinesel še en naročaj.

»V tej poslednji koči jih je troje,« je povedal. »Dva moža in ženska. Zdi se, da je bila žena tistega, ki so ga ubili. Bili so poslednji, ki so ostali živi; naposled so tudi oni umrli od gladu. In zdaj, Johnny —«

Premolknil je in globoko vzdihnil.

Pogledal je na zapad kjer se je solnce spuščalo za gore.

»In zdaj, Johnny, če ste pripravljeni in če hoče Jana z nama — pojdimo,« je dejal.

TOVARNIŠKO SKLADIŠČE POHIŠTVA

priporoča za nakup in vabi na ogled

ANDREJ KREGAR

ST. VID n. Ljubljano nasproti kolodvora Vižmarje.

Zahtevajte cenik.

Uradniki in uradnice!

Vaše plače Vam ne dopuščajo, da se Vašemu stanu primerno in dostojno oblečete. **Ne imejte brige, pomoč je tukaj. Obl. Ilirija, Mestni trg 17/I.** Vam nudi vse manufakturno blago prvovrstne kvalitete **na 6 mesečno odplačevanje.** Na poziv **tel. 28-25** Vam pošljemo tudi zastopnika v hišo. 9471

„JUNIPER"

francosko žganje je najboljše sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se povsod.

Glavna zaloga:

Vitomir Dolinšek

Celje, Gosposka ulica št. 26

Za časa velesejma paviljon H štev. 442 v Ljubljani od 17 do 27. septembra 1927.

✝ Mestni pogrebni zavod.

Višji kapelnik dr. JOSIP ČERIN naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov prežalostno vest, da je njegova nadvse ljubljena soproga, oziroma mati in stara mati, gospa

Leopoldina Čerin

roj. Buresch

danes v sanatoriju na Dunaju, nenadoma preminula.

Dan in ura pogreba blagopokojne se bosta naznanila naknadno.

Ljubljana — Dunaj, dne 23. septembra 1927.

Štev. 26290/27 ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje oddajo tesarskih, krovskih in kleparskih del, ter dobavo zidnih vezi pri zgradbi stanovanjskih hiš ob Poljanski cesti in nasipu

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu do dne 28. septembra 1927 ob 11, uri dopoldne.

Ofertalni pripomočki se dobe pri mestnem gradbenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 22 septembra 1927. 10009

Št. 13001 ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat razpisuje dobavo

železnega okenskega omrežja

pri zgradbi ograjnega zidu ob Škofji ulici in Vrazovem trgu.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu do dne 29. septembra do 11. ure dopoldne.

Ofertalni pripomočki se dobe pri imenovanem uradu ob uradnih urah.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 23. septembra 1927.

UGODNOSTI GUMASTIH PODPLATOV.

Obutev z gumastimi podplati je mehka in prijetna. Gumasti podplati nudijo to ugodnost vsej nogi, a ne stanejo mnogo več kot obutev z navadnimi podplati.

Gumasto dno iz sirove gume je gibko in za to omogoča sigurno prosto hojo in nastopanje.

Vi pozabite pri takih čevljih na popravila ako kupite par čevljev s gumastimi podplati, ker so podplati iz navadne gume mnogo trpežnejši kakor navadni.

Oglejte in preizkusite to obutev iz zaloge naše podružnice.

za dame Din 269

za gospode polčevlji Din 299

za gospode visoki Din 329

Bata

Urejuje dr. Josip Birsa. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani